

Rada vysokých škol

**BILANČNÍ A HODNOTÍCÍ ZPRÁVA
O ČINNOSTI RADY VYSOKÝCH ŠKOL**

LEDEN 2012 – LISTOPAD 2014

OBSAH:

1. Předmluva (J. Fischer)	4
2. Rozsah a zajištění činnosti Rady VŠ (V. Kuchař, J. Vlček, L. Míčková)	5
2.1 Složení předsednictva a sněmu Rady vysokých škol a přehled zasedání ve funkčním období 2012 – 2014.....	5
2.2 Financování činnosti Rady VŠ.....	6
2.3 Zajištění činnosti Agentury Rady VŠ	6
3. Strategie a rozvoj VŠ, Legislativní otázky v práci Rady VŠ (P. Popela, M. Hodulík)	8
4. Ekonomické otázky (L. Valová)	10
4.1 Vývoj rozpočtu vysokých škol.....	10
4.2 Zásady a pravidla financování VVŠ	11
4.3 Legislativní změny.....	12
5. Internacionalizace (T. Gavalcová)	13
6. Vzdělávací činnost, etické otázky (P. Sysel, V. Krupková)	17
6.1 Činnost pracovní komise pro vzdělávací činnost.....	17
6.2 Etické otázky.....	17
6.2.1 Úvod.....	17
6.2.2 Jednání Rady vysokých škol na téma etika.....	18
6.2.3 Úkoly v oblasti etiky.....	18
7. Výzkum a vývoj (T. Opatrný, Z. Stuchlík)	19
7.1 Práce Komise pro vědeckou činnost RVŠ v období 2012-2014.....	19
7.2 Průběh hodnocení výsledků výzkumných organizací	19
7.3 Přípravy státního rozpočtu na výzkum.....	20
7.4 Systém hodnocení výzkumu	21
7.5 Problematika poskytovatelů účelové podpory na výzkum.....	22
7.6 Připomínkování novely zákona o podpoře výzkumu.....	23
7.7 Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání.....	24
7.8 Příprava Národních priorit výzkumu	24
7.9 Nařízení Evropské komise k blokovým výjimkám.....	25
7.10 Petice proti omezování rozpočtu EU na výzkum a inovace	25
8. Kvalita ve vysokém školství (E. Münsterová, J. Talašová)	26
8.1 Hodnocení kvality vysokých škol.....	26
8.1.1 <i>IPn Kvalita</i>	26
8.1.2 <i>Aspekty hodnocení kvality v novele zákona o vysokých školách</i>	27
8.1.3 <i>Model financování VŠ</i>	27
8.1.4 <i>Metodika hodnocení VaVal</i>	28
8.1.5 <i>Metodika hodnocení výsledků tvůrčí umělecké činnosti</i>	28
8.2 Studentské evaluace vysokých škol	28
8.3 Metodika hodnocení akademických pracovníků.....	29
8.4 Hodnocení kvality v Evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání.....	29
8.5 Pracovní komise Rady VŠ pro přípravu učitelů.....	30

9. Elektronické informační zdroje (T. Opatrný, M. Machytková, F. Koliba)	31
9.1 Problematika vysokoškolských knihoven.....	31
9.2 Informační technologie ve vysokém školství.....	34
10. Pracovní komise pro soukromé vysoké školy (V. Čechák).....	35
11. Umělecké vysoké školy (M. Klíma)	36
12. Fond rozvoje vysokých škol	37
12.1 Složení Výboru Fondu rozvoje VŠ a Dozorčí rady Fondu rozvoje VŠ	37
12.2 Činnost Fondu rozvoje vysokých škol	37
12.3 Ukončení podpory činnosti Fondu rozvoje VŠ ze strany MŠMT	38
12.4 Informační systém agendy Agentury Rady VŠ pro Fond rozvoje VŠ	39
13. Studentská komora Rady vysokých škol (D. Thibaud, Š. Esterle)	40
13.1 Úvod.....	40
13.2 Hlavní oblasti činnosti SK RVŠ.....	40
13.2.1 Přehled hlavních činností.....	40
13.2.2 Oslavy Mezinárodního dne studentstva.....	41
13.2.3 Cena Jana Opletala.....	41
13.2.4 Konference a workshopy pořádané SK RVŠ	41
13.2.5 Spolupráce s Akreditační komisí.....	42
13.3 Reforma vysokého školství	42
13.4 Zahraniční spolupráce	42
13.5 Hospodaření	43
13.6 Zázemí a zaměstnanci	43
13.7 PR, vnější vztahy a komunikace s médii.....	44
14. Splnění programového prohlášení Rady vysokých škol (J. Fischer).....	45
15. Náměty pro činnost Rady v dalším funkčním období (J. Fischer)	46

1. PŘEDMLUVA (J. FISCHER)

Rada vysokých škol tradičně na sklonku svého tříletého funkčního období předkládá Bilanční a hodnotící zprávu, v níž bilancuje a hodnotí svoji činnost, představuje témata, která považovala v daném období za významná pro akademickou obec a přibližuje nejen postoj, jaký k nim zaujímal, ale i přístup, jakým k těmto postojům docházela.

Za funkční období 2012 – 2014 tomu nebude jinak. Na následujících několika desítkách stran se i tentokrát dočtete jak o výzvách, kterým v posledních třech letech čelila akademická obec, tak o aktivitách, jimiž Rada vysokých škol jakožto jedna z vysokoškolských reprezentací uvedeným výzvám čelila.

Rada vysokých škol sdružuje necelé tři stovky členů, delegovaných různorodými vysokými školami (veřejnými, soukromými či státními; univerzitními či neuniverzitními; většími či menšími; univerzálními či zaměřenými na několik málo oborů; působícími ve větších či menších městech atd.). Stejně tak jsou různorodí i členové Rady vysokých škol, včetně odlišného zázemí, kterým tito členové z řad akademických funkcionářů, členů univerzitních či fakultních akademických senátů, vedoucích kateder, profesorů, docentů, odborných asistentů, asistentů, lektorů či studentů disponují.

Najít v takto různorodé společnosti společný názor, který by nebyl jen „nejmenším společným jmenovatelem“ a který by přitom vyjadřoval stanovisko většiny členů RVŠ, není snadnou úlohou. V tomto funkčním období jsme takové názory nejčastěji hledali v pracovních komisích, na něž bylo přesunuto těžiště práce Rady. Aktivním členům komisí a zejména jejich předsedům proto za jejich náročnou a obětavou práci patří můj velký dík.

Předsedové komisí měli volnou ruku v organizaci práce své komise, včetně způsobu přípravy stanovisek a návrhů komise. Volnou ruku proto dostali i při zpracování své části bilanční a hodnotící zprávy. Takto sestavená zpráva tak sice může na první pohled působit poněkud nesourodým dojmem, na podrobnější pohled však spíše dokumentuje celkovou pestrost Rady vysokých škol i respekt projevený předsedům komisí minimalizací redakčních zásahů do jimi připravených kapitol.

Závěrem mi dovolu, abych poděkoval členům užšího předsednictva za vlídnou, kolegiální a inspirativní spolupráci i za zastupování Rady na mnoha jednáních a akcích, jakož i pracovníkům Agentury za administrativní podporu činnosti celé RVŠ.

Do funkčního období 2015 – 2017 přeji členům Rady vysokých škol vše dobré.

2. ROZSAH A ZAJIŠTĚNÍ ČINNOSTI RADY VŠ (V. KUCHAR, J. VLČEK, L. MÍČKOVÁ)

2.1 Složení předsednictva a sněmu Rady vysokých škol a přehled zasedání ve funkčním období 2012 – 2014

V letech 2012 a 2013 bylo v Radě VŠ sdruženo 26 veřejných, 2 státní a 25 soukromých vysokých škol. Začátkem roku 2014 vystoupila z Rady VŠ Vysoká škola podnikání, a.s. v Ostravě. V září roku 2014 bylo v Radě VŠ sdruženo celkem 52 vysokých škol.

V předsednictvu Rady VŠ bylo 58 členů v roce 2012, 57 členů v roce 2013 a 56 členů v září roku 2014. Kolísání počtu členů je vyvoláno především tím, že v předsednictvu Rady VŠ nebyl vždy plný počet 5 zástupců Studentské komory Rady VŠ.

Počet členů sněmu Rady VŠ v jednotlivých letech mírně kolísal. Bylo tomu tak zejména z toho důvodu, že se často měnili delegáti ze Studentské komory Rady VŠ.

Průměrný počet členů sněmu Rady VŠ byl 266 členů v roce 2012, 265 členů v roce 2013 a 263 členů v roce 2014.

Přehled zasedání

Následující tabulky obsahují přehled o počtech členů předsednictva a sněmu Rady VŠ i o účasti na jednotlivých zasedáních.

Akce Rady VŠ v období let 2012 – 2014 - zasedání předsednictva

předsednictvo	počet členů	přítomno	přítomno v %
1. P. – 5. 1. 2012	57	39	68,42 %
2. P. – 23. 2. 2012	56	41	73,21 %
3. P. – 22. 3. 2012	57	43	75,44 %
4. P. – 19. 4. 2012	57	35	61,40 %
5. P. – 21. 6. 2012	57	30	52,63 %
6. P. – 20. 9. 2012	58	41	70,69 %
7. P. – 25. 10. 2012	57	34	59,65 %
8. P. – 20. 12. 2012	57	31	54,39 %
9. P. – 17. 1. 2013	57	36	63,16 %
10. P. – 21. 3. 2013	57	35	61,40 %
11. P. – 18. 4. 2013	57	35	61,40 %
12. P. – 19. 9. 2013	56	35	62,50 %
13. P. – 17. 10. 2013	56	33	58,93 %
14. P. – 12. 12. 2013	56	35	62,50 %
15. P. – 23. 1. 2014	57	34	59,65 %
16. P. – 20. 3. 2014	54	32	59,26 %
17. P. – 17. 4. 2014	54	35	64,81 %
18. P. – 19. 6. 2014	54	29	53,70 %
19. P. – 18. 9. 2014	54	34	62,96 %
20. P. – 23. 10. 2014	56	36	64,29 %

Průměrná přítomnost v %	62,52 %
-------------------------	---------

Akce Rady VŠ v období 2012 – 2014 - zasedání sněmu

sněm	počet členů	přítomno	přítomno v %
1. S. – 26. 1. 2012	262	205	78,24 %
2. S. – 17. 5. 2012	266	163	61,28 %
3. S. – 22. 11. 2012	266	161	60,53 %
4. S. – 21. 2. 2013	264	135	51,14 %
5. S. – 20. 6. 2013	264	132	50,00 %
6. S. – 21. 11. 2013	265	142	53,58 %
7. S. – 20. 2. 2014	263	129	49,05 %
8. S. – 22. 5. 2014	263	137	52,09 %
Průměrná přítomnost v %			56,99 %

Lze konstatovat, že v prvním roce funkčního období byla účast členů na zasedáních sněmu Rady VŠ nejvyšší, v dalších letech funkčního období docházelo k jejímu poklesu.

Předsednictvo dosáhlo v průměru velmi dobré účasti a na všech řádných zasedáních bylo přítomno více než 50 % členů.

2.2 Financování činnosti Rady VŠ

Činnost Rady VŠ byla v celém průběhu uplynulého funkčního období financována příspěvky vysokých škol podle počtu jejich delegátů v Radě VŠ na základě Smlouvy o sdružení. Výši finančního příspěvku každoročně schvaluje předsednictvo Rady VŠ. V následující tabulce je uvedena výše příspěvku za jednoho delegáta v Radě VŠ v letech 2012 – 2014.

Kalendářní rok	Příspěvek v Kč
2012	6 500
2013	6 500
2014	6 500

Z takto získaných prostředků byl financován zejména chod Agentury Rady VŠ včetně mezd jejích zaměstnanců zajišťujících činnost Rady VŠ, činnost Studentské komory Rady VŠ, zasedání orgánů Rady VŠ a výdaje za elektronický zpravodaj Rady VŠ Alma mater. Konkretizace skutečných výdajů byla uváděna ve vyúčtování rozpočtu, které bylo Agenturou Rady VŠ každoročně předkládáno Radě VŠ ke schválení. Kromě příspěvků za delegáty musela každá škola počítat s financováním dalších výdajů souvisejících s činností Rady VŠ, kterými jsou především úhrady cestovních nákladů delegátů.

Vstřícný přístup vedení Univerzity Karlovy v Praze a vedení Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze byl velkou podporou činnosti Rady VŠ, bez něhož by nebylo možné zabezpečit podmínky pro odpovídající reprezentaci akademických obcí.

2.3 Zajištění činnosti Agentury Rady VŠ

Agentura Rady VŠ byla zřízena na základě rozhodnutí rektora Univerzity Karlovy v Praze a dohody mezi Radou VŠ, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Univerzitou Karlovou v Praze jako součást Univerzity Karlovy v Praze pro zajišťování činnosti Rady VŠ a Fondu rozvoje vysokých škol. Je pracovištěm pro poskytování informačních služeb podle

§ 22 odst. 1 písm. c) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) a čl. 3 odst. 1 Organizačního řádu Univerzity Karlovy v Praze, kde je organizačně začleněna. Jejím úkolem v uplynulém funkčním období bylo zabezpečení činnosti Rady VŠ, která je orgánem reprezentace vysokých škol podle § 92 odst. 1 písm. a) zákona o vysokých školách, a Výboru Fondu rozvoje vysokých škol, zřízeného jako společný orgán Rady VŠ a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. V souladu se svým hlavním posláním Agentura Rady VŠ uskutečňovala potřebné administrativní, organizační, metodické, ekonomické a kontrolní činnosti.

Na své domovské stránce <http://www.radavs.cz> publikuje Agentura Rady VŠ informace týkající se činnosti Agentury Rady VŠ a Rady VŠ.

V čele Agentury Rady VŠ stojí ředitel jmenovaný rektorem Univerzity Karlovy v Praze na návrh předsedy Rady VŠ. Ředitel Agentury Rady VŠ je současně i sekretářem Rady VŠ a je schválen předsednictvem Rady VŠ. Ve funkčním období Rady VŠ 2012 – 2014 zastával obě funkce Ing. Václav Kuchař, jmenovaný do této funkce od 15. 9. 2006.

Personálně byly úkoly Agentury Rady VŠ zajišťovány jak vlastními zaměstnanci Agentury Rady VŠ v trvalém pracovním poměru na základě uzavřených pracovních smluv, tak pracovníky externími na základě dohod:

- a) o pracovní činnosti zejména na zabezpečení ICT Agentury Rady VŠ, Alma mater aj.,
- b) o provedení práce zejména na zabezpečení aktivit Výboru Fondu rozvoje vysokých škol, funkčnosti oborových komisí ve výběrovém řízení Fondu rozvoje vysokých škol, oponentních posudků, spolupráce odborníků na řešení Informačního systému ISAAR-F apod.

3. STRATEGIE A ROZVOJ VŠ, LEGISLATIVNÍ OTÁZKY V PRÁCI RADY VŠ (P. POPELA, M. HODULÍK)

Stejně jako v předcházejícím období 2009-2011 patřila legislativní a strategická problematika mezi hlavní oblasti činnosti Rady VŠ v období 2012-2014. Návazně na pokračování úsilí MŠMT o reformu vysokoškolského vzdělávání prostřednictvím novelizace stávajících zákonů a na základě zkušeností z předcházejícího funkčního období Rada VŠ soustředila své síly a touto problematikou se pravidelně zabývaly dvě pracovní komise (legislativní komise a komise pro strategie a rozvoj), za podpory a spolupráce dalších komisí a zajímajících se členů jak předsednictva, tak sněmu Rady VŠ.

Jednalo se především o projednávání a připomínkování návrhů novel zákona o vysokých školách připravovaných týmy ministrů Dobeše, Fialy a Chládky, kde k dané problematice zasedaly obě komise společně celkem 44krát. Výsledkem jednání trvajících bezmála 270 hodin za účasti desítek členů Rady VŠ bylo vytvoření značného množství konkrétních i obecných připomínek, postojů, doporučení a stanovisek, která prezentovali předsedové obou komisí společně s dalšími nominovanými Radou VŠ na 38 mnohahodinových jednáních svolaných MŠMT k novele a trvajících více než 265 hodin. V rámci vnějšího připomínkového řízení pak bylo Radou vysokých škol uplatněno celkem 433 připomínek k zákonu, které obsáhly bezmála 250 stran textu (195 stran se 341 připomínkami k návrhu vzniklému za působení náměstka Hrudý, [55 stran s 92 připomínkami](#) k návrhu vzniklému za působení náměstků Vebera a Mlsny). Nejsou zmiňovány počty průběžných připomínek vzniklých sumarizací písemných připomínek členů RVŠ, doplněných ústně formulovanými postřehy na jednáních komisí a podpořených usneseními orgánů RVŠ.

O všech těchto jednáních zástupci obou komisí průběžně informovali předsednictvo Rady VŠ a na zasedáních sněmu Rady VŠ byly přednášeny souhrnné zprávy. Komise pro svoji práci využívaly stanovisek dalších komisí. Členové obou komisí se aktivně podíleli na přípravě usnesení předsednictva Rady VŠ a sněmu Rady VŠ k oblasti reforem. Ta opakovaně a konzistentně zdůrazňovala zásadní stanoviska odvozená z většinových postojů akademické obce ČR.

Postupně se Radě VŠ podařilo přispět k realitě a realizovatelnosti některých návrhů. Argumentace připravená Radou VŠ nepochybně přispěla k odmítnutí nepřipravených manažerských přístupů k řízení VŠ a k obhajobě akademické samosprávy a autonomie. Obdobně některé ideje ke změnám finančních toků se během let jednání ukázaly jako nedostatečně implementačně připravené a byly opuštěny. Kritické stanovisko zastává trvale Rada VŠ k přidělování kompetencí fakultám ze strany VŠ a k doplnění pravomocí správní rady VŠ nad rámec její kontrolní role o schvalování rozpočtu a dlouhodobého záměru VŠ. Velkou pozornost Rady VŠ poutalo zpřesňování vítané možnosti odebrání titulů tak, aby nehrozil neadekvátní drakonický postih za ojedinělá pochybení. Rovněž vyčlenění profesorů z tohoto procesu považovala RVŠ za nešťastné a varovala MŠMT před negativními mediálními dopady. Ústředním tématem finální novelizace VŠ zákona se stalo přepracování akreditačních a hodnotících procesů. Námitky Rady VŠ odrážející bohaté zkušenosti akademické obce s dosavadní akreditační praxí byly plně předneseny včetně úderných citací lidové akademické moudrosti („kdo popraví kata?“, „je nutné oddělit funkce zákonodárce, šerifa, soudce a kata“, „není možné, aby v akreditacích platilo, že jeden prsten vládne všem“), zčásti akceptovány a další Radu VŠ pak čeká značné úsilí o dotažení při jednání MŠMT s reprezentacemi VŠ o navazujících realizačních krocích (nominace a zodpovědnost členů Národního akreditačního úřadu, důraz na otevřenost seznamů hodnotitelů, sledování nepřekračování kompetencí NAU vůči VŠ na úkor správních rad a MŠMT, příspěvek

reprezentací k přípravě standardů) a při ustavení mechanismů sledování akreditačních procesů prostřednictvím ustavení a posilování zpětnovazebních mechanismů na půdě RVŠ.

Související důležitou činností Legislativní komise a Komise pro strategie a rozvoj bylo připomínkování a příspěvek k aktivní tvorbě další legislativy dopadající na chod vysokých škol v uplynulém funkčním období.

Kromě novely zákona o vysokých školách se obě komise zabývaly řadou legislativních a strategických dokumentů, z nichž zmiňme zákon o finanční pomoci studentům (ve spolupráci se studenty byl kladen důraz na simulaci a kvantifikaci možných dopadů), zákon o univerzitních nemocnicích (3 půldenní jednání na ministerstvu zdravotnictví, 4 strany připomínek), konsolidační vyhlášku MF ČR (byl kladen důraz na argumentaci ve prospěch nepodřazení vysokých škol tomuto administrativně náročnému režimu), Mezinárodní smlouvu mezi ČR a SR o uznávání dokladů o vzdělání (byla věnována pozornost doporučením proti negativním dopadům na akreditace náročných oborů zajišťovaných odborníky s tituly získanými na Slovensku před rokem 1993), Strategii 2020 (4 strany připomínek), či Rámec vysokého školství do roku 2020 (9 stran připomínek).

Obě komise také přispěly ke stanoviskům k činnosti a právnímu rámci vědy a výzkumu, zejména pak k legitimitě ustavení RVVI a problematice retroaktivity rozdělování prostředků ve vědě a výzkumu, kde přispěly k reflektování kritických hlasů z akademické obce ČR. Pozornost byla také věnována dílčímu návrhu na změny ve jmenování profesorů a byla podpořena stanoviska studentské komory k zachování oddělené dotace na stravování studentů.

Trvalá pozornost v práci komise pro strategie a rozvoj byla věnována též oblasti dlouhodobých záměrů a jejich aktualizací. Každoročně byly připomínkovány nejen aktualizace dlouhodobého záměru, ale i podklady k vyhlášení rozvojových (původně tak označovaných) programů, kde byl kladen důraz na soulad mezi formulovanými cíli a projektovými nástroji.

Své postřehy zástupci komisí tlumočili nejen široké akademické veřejnosti, ale také poslancům a senátorům Parlamentu České republiky (účast na deseti jednáních Výboru pro vědu, vzdělávání, kulturu, mládež a tělovýchovu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR), představitelům vlády, Akreditační komise a Vysokoškolského odborového svazu.

Na práci obou komisí se aktivně podíleli všichni jejich členové podle svých časových možností, aktivity mnohých musely být realizovány i prostřednictvím e-mailové komunikace a aktuální informace byly sdíleny před jednáním sněmu na schůzkách komisí. S ohledem na nároky kladené změnami strategických zákonů bude důležitou výzvou pro budoucí úspěšnou práci komisí nejen to, jak se podaří přispět Radě VŠ k implementaci zákonných změn, ale také to, jak se bude dařit zvládnout opětovnou orientaci na širší a běžnější strategické a legislativní aktivity po současném období koncentrace maxima úsilí komisí „ve směru hlavního úderu“ projednání novely.

4. EKONOMICKÉ OTÁZKY (L. VALOVÁ)

4.1 Vývoj rozpočtu vysokých škol

Pro vývoj rozpočtu veřejných vysokých škol (dále jen „VVŠ“) v letech 2012–2014 byl určující další pokles již tak nízkého poměru výdajů státu na vysoké školství vzhledem k HDP – jestliže v roce 2011 byl tento poměr 0,62 %, pak v dalších letech již jen klesal na 0,55 % v letech 2012 a 2014, když v roce 2013 činil 0,56 %. Stejně negativní vývoj lze spatřovat v podílu výdajů na vysoké školství v rámci rozpočtové kapitoly MŠMT, který od roku 2012 klesl pod 18 %, když v roce 2011 činil 18,96 % a v roce 2008 20,32 %. Za základní příčinu tohoto vývoje nelze označit vývoj počtu vysokoškolských studentů, který po cca osmiletém prudkém nárůstu začal od roku 2012 klesat. Alarmující je i pokles jednotkových výdajů na 1 aktivní studium na VVŠ (bez zahrnutí výdajů na výzkum a vývoj na VVŠ) v porovnání k výdajům na 1 dítě/žáka regionálního školství kdy od roku 2010 jsou tyto výdaje na vysokoškolská studia nižší než výdaje na dítě/žáka regionálního školství.

Naznačený vývoj lze doložit následujícími přehledy:

Tab. č. 1 Vývoj rozpočtu vysokého školství

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celkem rozpočet VŠ (mil. Kč)	24 102	24 640	24 249	22 950	21 671 21 103*	21 803	21 770
<i>Meziroční vývoj (%)</i>	5,42	2,23	-1,59	-5,36	-6,58	0,61* 3,32	-0,15
Celkem rozpočet VŠ bez PF (mil. Kč)	21 080	21 904	21 615	20 687	19 309	19 808	19 907
<i>Meziroční vývoj (%)</i>	3,59	3,91	-1,32	-4,30	-6,66	2,58	0,50
Poměr výdajů na VŠ k HDP (%)	0,65	0,68	0,66	0,62	0,55	0,56	0,55
Podíl výdajů na VŠ na kapitole MŠMT (%)	20,32	19,84	19,69	18,96	17,77	17,96	17,95

*Povinné vázání rozpočtu, meziroční nárůst je uveden jak k původním, tak vázaným hodnotám

Tab. č. 2 Základní kvantitativní údaje o financování vysokých škol

Položka	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet přepočtených studentů	314 621	328 668	332 485	331 725	323 266	312 649
Počet přepočtených studentů zahrnutých do výpočtu (tj. akceptovaný počet přepočtených studentů)	305 619	314 588	316 785	319 191	303 323	286 108
Průměrný normativ (v Kč)	36 356	34 770	33 012	30 546	32 401	35 156
Doktorské stipendium (v Kč/rok)	88 775	93 380	89 429	83 041	90 000	90 000
Ubytovací stipendium (v Kč/rok)	6 500	6 250	5 800	5 367	5 400	5 400

Sociální stipendium (v Kč/rok)	16 200	16 200	16 200	16 200	16 200	16 200
Dotace na 1 hlavní jídlo (v Kč)	23,00	21,25	19,40	17,95	17,95	17,95

Tab. č. 3 - Jednotkové výdaje na 1 dítě/žáka RgŠ, resp. 1 aktivní studium VVŠ (bez výzkumu a vývoje na VŠ)

v tis.Kč	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
RgŠ	47,9	51,3	54,5	60,1	62,1	65,6	68,5	71,9	71,1	74,1	68,9
VŠ	63,8	63,8	69,4	73,2	73,8	72,1	70,9	66,9	60	58,5	64,1

1) Regionální školství - výdaje kapitol 333-MŠMT a 700-územně-správní celky (běžné i kapitálové výdaje)

Pozn.: zahrnuté zdroje financování

2) Vysoké školství - výdaje kapitol 333-MŠMT a 700-územně-správní celky (běžné i kapitálové výdaje), včetně všech okruhů rozpočtu a programového financování, mimo výzkum a vývoj a prostředky evropských strukturálních fondů

Nepříznivý vývoj rozpočtu VVŠ pokračuje i v návrhu státního rozpočtu na rok 2015 – na vysoké školy je počítáno s částkou 21 491 733 tis. Kč, což opět představuje meziroční pokles o 1,3 %. Rada VŠ opakovaně přijímá usnesení, ve kterých upozorňuje na tento negativní vývoj silně ohrožující činnost veřejných vysokých škol a žádá ministra školství o koncepční řešení. Poukaz na vazbu poklesu rozpočtu VVŠ na pokles počtu jejich studentů je neudržitelný, neboť vývoj tohoto rozpočtu zejména v letech 2011 a 2012, kdy kulminoval počet vysokoškolských studentů, významně tuto vazbu nerespektoval. Úkolem RVŠ v následujícím funkčním období proto bude zvýšení tlaku na přijetí koncepčních a zejména dlouhodoběji respektovaných principů zajišťujících finanční stabilitu, neboť celková situace v oblasti financování VVŠ bude velmi silně ovlivněna i nezbytností řešení otázek financování udržitelnosti projektů EU, zejména projektů VaVpl.

4.2 Zásady a pravidla financování VVŠ

Úpravy Zásad a pravidel financování veřejných vysokých škol (dále jen „Pravidla“) ze strany MŠMT byly druhou pravidelnou součástí činnosti ekonomické komise Rady VŠ. Zásadní změnou prošla Pravidla v roce 2012 pro financování roku 2013:

- došlo k výraznému posunu základního dělení normativní části příspěvku VVŠ, když dosavadní poměr ukazatelů A:K byl z 80:20 změněn na 77,5:22,5
- ukazatel A se stal výrazným nástrojem snižování počtu financovaných studentů v prvních letech studia zapojením podukazatele zaměstnanosti a uplatněním odlišné výpočtové základny v jednotlivých kategoriích studia
- výrazně vzrostl vliv indikátorů kvality a výkonu (VKM) na výpočet limitu financovaných studentů
- byly formulovány odlišné přístupy k výpočtu limitu financovaných studentů pro neuniverzitní a umělecké veřejné vysoké školy.

Rada VŠ zejména prostřednictvím zástupců v Reprezentativní komisi náměstkyně ministra školství připomínkovala tvorbu uvedených principů; upozorňovala zejména na problematičnost reálného výpočtu podukazatele zaměstnanosti a na nebezpečí vzniku disproporce mezi skutečným přepočteným počtem studentů a počtem, který MŠMT limituje a započítává při výpočtu příspěvku – k tomuto jevu posléze opravdu došlo.

Ukazatel K Pravidel vykazoval 10 podukazatelů ve třech skupinách:

- výkony ve vědě a umění s podílem na celku ve výši 39 %

- kvalifikační struktura akademických pracovníků a zaměstnanost absolventů s podílem 34 %
- mezinárodní mobilita s podílem 27 %.

I u tohoto ukazatele byl hlavním předmětem připomínek ze strany Rady VŠ reálný výpočet podukazatele zaměstnanosti absolventů a jeho značně nadhodnocený podíl na celku (32%).

Rada VŠ od roku 2013 zastávala na všech jednáních týkajících se úpravy Pravidel názor, že jednorázové, dílčí úpravy podukazatelů či jejich váhy na celkovém výpočtu ukazatele nejsou systémové a mohou vést k dosti zásadnímu rozkolísání výše příspěvku jednotlivých škol a že je třeba připravit a provést celkovou změnu principů financování VVŠ při současném zajištění její dlouhodobé udržitelnosti. Přesto byly ze strany MŠMT provedeny další dílčí změny Pravidel i pro rok 2014: zpřesnění výpočtů limitů financovaných studentů v jednotlivých kategoriích studia v ukazateli A, zejména pak zavedení dalšího podukazatele v rámci ukazatele K – Mezinárodní granty, a konečně došlo ke změně zdroje informací pro výpočet podukazatele Kvalifikační struktura akademických pracovníků zahájením využívání informací vkládaných do Registru docentů a profesorů (REDOP).

Tvorba dlouhodobě očekávaného nového způsobu financování VVŠ a možnost Rady VŠ aktivně do ní zasahovat je a bude hlavním úkolem pro příští období činnosti Rady VŠ zvláště v situaci, kdy v současné době připravovaná novela zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách se prakticky oblasti financování VVŠ veřejných vysokých škol netýká a nezbytné změny financování tak budou probíhat formou podzákonných úprav MŠMT.

4.3 Legislativní změny

Třetí, neméně významnou součástí činnosti Rady VŠ v působnosti ekonomické komise, je sledování a vyjadřování se k legislativním úpravám, které mají, či mohou mít, dopad do činnosti vysokých škol. V bilancovaném období patřila tato činnost rovněž k významným, neboť jsme museli reagovat na postupnou snahu státu (většinou personifikovaného ministerstvem financí) získat nad VVŠ informační, ne-li ekonomický vliv, který ne vždy byl a je v souladu se samosprávným postavením VVŠ zaručeným zákonem č. 111/1998 Sb. o vysokých školách. Takto jsme připomínkovali vazby VVŠ k návrhu zákona o rozpočtové odpovědnosti, řešili dopad jejich podrobení režimu státní pokladny a zejména vazbu VVŠ ke konsolidaci sestavování účetních výkazů státu (konsolidační vyhláška). Nutnost věnovat těmto otázkám prvořadou pozornost lze doložit na dopadu režimu státní pokladny na VVŠ – znásobení agendy spojené se žádostmi a přidělováním příspěvků a dotací na činnost VVŠ cestou formalizovaných žádostí adresovaných MŠMT a jejich poskytování prostřednictvím účtů zřízených u ČNB, které VVŠ a potažmo ani poskytovateli nepřináší jiný efekt než zvýšení administrativy, je toho důkazem. Proto bylo nezbytné věnovat pozornost i snaze podrobit VVŠ konsolidační vyhlášce cestou jejich nesystémového zařazení do konsolidačního celku ČR. RVŠ přitom zcela respektuje zájem a právo státu na informace o pohybu a užití příspěvků a dotací z veřejných rozpočtů, je však přesvědčena o reálné možnosti nalezení mnohem jednodušší a s ohledem na celkovou významnost, resp. nevýznamnost podílu VVŠ na celkovém objemu státního rozpočtu i efektivnější cesty k získání potřebných informací, která by současně respektovala samosprávné postavení VVŠ. Jsme rádi, že se nám společně s Českou konferencí rektorů podařilo o této myšlence na sklonku našeho funkčního období přesvědčit i ministerstvo financí a že VVŠ nakonec byly z působnosti konsolidační vyhlášky vyňaty.

5. INTERNACIONALIZACE (T. GAVALCOVÁ)

V průběhu funkčního období 2012 – 2014 Rady VŠ její komise pro vnější a zahraniční styky poskytovala informace o aktuálních aktivitách institucí v EHEA, a to na základě dokumentů RVŠ a také přímých kontaktů členů RVŠ plynoucích z účasti na konferencích s mezinárodním zastoupením, zejména týkajících se zlepšování kvality terciárního vzdělávání. Komise poskytla sdělení o výstupech z ministerské konference – v posloupnosti těchto setkávání v tomto období jediná, a to v Bukurešti, duben 2012, viz <http://www.bologna-bucharest2012.ehea.info/>, viz také komuniké <http://www.ehea.info/Uploads/%281%29/Bucharest%20Communique%202012%281%29.pdf> (další setkání se předpokládá v r. 2015 v Jerevanu). Sledovala také výstupy studentských hnutí v zahraničí usilujících o kvalitu ve VŠ vzdělávání. Koncem roku 2013 sestavila komise pro vnější a zahraniční styky, a to po posouzení společně s legislativní komisí a pracovní komisí pro strategii a rozvoj Rady VŠ, připomínky a poznámky k dokumentu, který je revidovaným zněním ESG – *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*; sestavené poznámky po projednání Radou VŠ jsou jejím oficiálním výstupem. Dokument *Standards* (jeho historie se odvíjí od originální verze v r. 2005) reaguje právě na výzvy a závěry z konferencí ministrů evropských států odpovědných za vzdělávání. Návrhem pro revidovaný dokument se zabývala mezinárodní pracovní skupina pro Boloňský proces (BFUG) v říjnu a listopadu 2013, finální verze byla předložena k projednání BFUG v dubnu 2014. Dokument odráží aktuální vývoj hledisek na chápání kvality, na její kultivaci, na procedury jejího kontrolování a zajišťování v terciárním vzdělávání. Zdůrazňuje se v něm hledisko veřejné kontroly kvality poskytovaného vzdělávání; dokument ESG je tak ve formě definovaných standardů základním a aktualizovaným vyjádřením požadavků na kvalitu vysokoškolského vzdělávání. S revidovanou verzí se pracuje jako s významným zdrojem doporučení pro rámeček kvality v akademickém prostředí ČR a na jeho doporučení odkazuje i návrh novely vysokoškolského zákona.

Komise sledovala aktivity svých členů vedoucí k internacionalizaci, aktivity měly význam i pro práci na stěžejním tématu Rady VŠ – při přípravě novely vysokoškolského zákona. Ve svých stanoviscích uplatňovala také zpětnou vazbu z akademických senátů, nebo z akademického prostředí obecně.

Pracovní komise pro vnější a zahraniční styky měla v průběhu celého funkčního období Rady VŠ zastoupení v Řídícím výboru programu Erasmus, následně také v analogickém výboru Hodnotící komise Erasmus+ (pro program Erasmus+). Tím je umožněn přístup k aktuálním informacím o vzdělávacím a výměnném programu, který dává největší a nejvíce využívanou možnost výjezdů studentů, ale také akademických pracovníků na studijní pobyty a zaměstnanců vysokých škol na pracovní stáže. Program Erasmus+ byl EU vyhlášen koncem roku 2013 na období let 2014 – 2020 pro oblasti vzdělávání, praxi, mládeže a sportu (viz dokument:

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/documents/erasmus-plus-programme-guide_en.pdf o jeho vizi a cílech, způsobech naplňování a administraci). Program Erasmus+ rozšiřuje oblasti mezinárodních výměn a spolupráce zejména pro mladou generaci a jeho záměrem je zpřístupnit je pro další státy, také mimoevropské. Je navržen tak, aby podpořil úsilí začleněných států efektivně využít lidský a sociální potenciál a principy celoživotního vzdělávání propojením formálního i neformálního vzdělávání. Rada VŠ má od srpna 2014 zastoupení formou členství v Radě programu Erasmus+ ustavené MŠMT pro účely realizace tohoto programu (její statut a jednací řád viz <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/rada-programu>).

Pracovní komise pro vnější a zahraniční styky měla v průběhu celého funkčního období Rady VŠ také zastoupení ve výběrové komisi v programu CEEPUS – ve výměnném

univerzitním programu zaměřeném na regionální spolupráci v rámci vytvořených sítí střeoevropských univerzit (viz <http://www.dzs.cz/cz/ceepus/>, nebo také http://www.dzs.cz/file/1756/prezentace_shrnuti-roku-2013-a-vyhled-na-rok-2014-pdf/).

Zastoupena byla také v komisi pro visegrádská stipendia. Uvedené fakty umožňují vhléd do zaměření programů a uplatnění úsilí o účelné využívání prostředků určených na studentské a učitelské mobility. Komise měla zástupce v hodnotící komisi průřezového programu SVES1, SVES2 (NAEP, hodnocení žádostí o studijní návštěvy; akademickým rokem 2013-14 tato aktivita skončila). Komise nominovala zástupce Rady VŠ jako člena hodnotící komise EHP a Norských fondů, zástupce působí od r. 2014.

Členové komise poskytovali vyjádření k dokumentům k programu internacionalizace studia na českých vysokých školách (související např. s udělováním stipendií na podporu studia cizinců na veřejných vysokých školách v ČR apod.).

Pracovní komise pro vnější a zahraniční styky měla delegáty ve výborech nebo komisích zabývajících se boloňským procesem, v aktuálním období 2011 - 2013 zejména v projektu Bologna Experts. Jeho cílem bylo šíření informací o Boloňském procesu, jeho vývojových trendech a hlavních rolích, zavedení ECTS, poradenství v souvislosti s podáváním žádostí o certifikát ECTS/DS Label, podpora mezinárodní spolupráce a mobility, sociální dimenze, diverzifikace, kvality a modernizace vysokoškolského vzdělávání. V projektu Bologna Experts se vytvořil národní tým expertů sestávající ze zástupců akademické sféry na úrovni managementu vysokých škol, akademických pracovníků, odborníků v problematice vysokého školství a studentů; Rada VŠ měla zastoupení v uvedeném týmu. Národní tým Bologna Experts se zaměřil na podporu realizace principů Boloňského procesu na vysokých školách aktuálně formulovaných jako tzv. action lines, a to v souladu s prioritami stanovenými na národní úrovni. Náplní práce expertního týmu byla účast na domácích a zahraničních konferencích nebo workshopech; také souvisle probíhající konzultační činnost pro instituce usilující o získání nebo znovudělení ECTS Label, DS Label, a to některé instituce mimo akademickou oblast; hodnotitelská činnost při podávání těchto žádostí; práce s dokumenty k problematice ECTS Label, DS Label a jejich aktualizacemi kvůli rozšiřování poznatků. Projekt byl financován z rozpočtu Evropské komise v rámci Programu celoživotního učení, a to z programu Erasmus, a z rozpočtu MŠMT; administrativně a organizačně jej zajišťoval Dům zahraniční spolupráce (DZS) prostřednictvím Národní agentury pro evropské vzdělávací programy (NAEP). Projekt Bologna Experts byl ukončen 31. 12. 2013 (viz také http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=361&).

Projekt Bologna Experts 2011 - 2013 vedl také na získávání certifikátů ECTS Label a DS Label. V průběhu funkčního období Rady VŠ 2012 – 14 tyto certifikáty získaly:

DS Label:

Rok	Instituce
2013	Vysoká škola polytechnická Jihlava
2013	Vysoká škola hotelová v Praze 8, spol. S.r.o.
2013	Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s.
2013	Vysoká škola Karla Engliše, a.s.
2013	Škoda Auto Vysoká škola, o.p.s.
2012	Univerzita obrany
2012	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
2012	Vysoká škola logistiky o.p.s.
2012	Česká zemědělská univerzita v Praze
2012	Mendelova univerzita v Brně

2012	Moravská vysoká škola Olomouc
-------------	-------------------------------

DS Label v r. 2013 jeho tzv.renewal:

Rok	Instituce
2013	Masarykova univerzita
2013	Janáčkova akademie múzických umění v brně
2013	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
2013	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze
2013	Slezská univerzita v Opavě
2013	Ostravská univerzita v Ostravě
2013	Vysoké učení technické v Brně
2013	Vysoká škola ekonomická v Praze
2013	Akademie múzických umění v Praze
2013	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
2013	Západočeská univerzita v Plzni
2013	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava
2013	České vysoké učení technické v Praze
2013	Univerzita Karlova v Praze
2013	Univerzita Pardubice
2013	Veterinární a farmaceutická univerzita Brno
2013	Technická univerzita v Liberci
2013	Univerzita Hradec Králové

ECTS Label:

Rok	Instituce
2013	Česká zemědělská univerzita v Praze
2013	Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
2012	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
2012	Mendelova univerzita v Brně
2012	Západočeská univerzita v Plzni
2012	Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích
2012	Ostravská univerzita v Ostravě

ECTS Label v r. 2013 jeho tzv. renewal:

Rok	Instituce
2013	Vysoké učení technické v Brně
2013	Vysoká škola ekonomická v Praze
2013	Masarykova univerzita

Tyto certifikáty byly udělovány na základě národního hodnocení a následně hodnocení a schvalování Evropskou komisí, a to jako výraz ocenění vysokoškolské instituce (pokračování po roce 2013 zatím nestanoveny); každý byl Evropskou komisí udílen na období čtyř let.

Někteří členové komise pro vnější a zahraniční styky byli zapojeni do řešení IPN projektu *Q-RAM* (<http://qram.reformy-msmt.cz/>). Jeho cílem v období trvání 08/2009 - 12/2012 bylo zastřešit výstupy terciárního vzdělávání prostřednictvím vytvořeného kvalifikačního rámce definujícího tzv. oblasti vzdělávání; projekt usiloval o dosažení kompatibility národního rámce s kvalifikačním rámcem v prostoru EHEA. Členové komise se zúčastnili na

workshopech projektu, uvedli plenární přednášky, připravili koncepční materiály a prezenčně vedli sekce na workshopech, poskytovali písemné informace. Do projektu přinesli vklad také odborníci ze zahraničních institucí. V tomto období funkčnosti Rady VŠ se někteří členové komise zapojili do IPN *Zajišťování a hodnocení kvality v systému terciárního vzdělávání*, období řešení 1. 8. 2010 - 31. 7. 2014 (pro výstupy: <http://kvalita.reformy-msmt.cz/>); projekt se věnoval návrhům a implementaci komplexního systému hodnocení kvality terciárního vzdělávání. Zapojení znamenalo koncepční práci v jednotlivých klíčových aktivitách, účast na setkáních řešitelů a workshopech projektu, návštěvu spolupracujících institucí, přípravu koncepčních materiálů, hodnocení dílčích i závěrečných výstupů, poskytování specifických informací. Projekt měl vstupy významných odborníků ze zahraničních akademických institucí. Zapojení do uvedených projektů se týká i členů dalších pracovních komisí Rady VŠ podle jejich oborových zaměření nebo oblastí specializace.

Uvedenými aktivitami v období 2012 – 2014 členové komise pro vnější a zahraniční styky využili vliv a potenciál RVŠ pro posílení spolupráce se zahraničními partnery českých vysokých škol.

6. VZDĚLÁVACÍ ČINNOST, ETICKÉ OTÁZKY (P. SYSEL, V. KRUPKOVÁ)

6.1 Činnost pracovní komise pro vzdělávací činnost

Činnost Komise pro vzdělávací činnost Rady vysokých škol (RVŠ) vycházela z Programu RVŠ na funkční období 2012 až 2014. V souladu s tím byla pozornost zaměřena zejména na dvě vzájemně provázané oblasti:

- (1) analýzu kvality vzdělávání v jednotlivých vědních oborech na středních a vysokých školách a
- (2) posouzení relace mezi úrovní vzdělávacího procesu (zejména na vysokých školách) a uplatnitelností absolventů na trhu práce.

ad 1) Podle názorů, které byly v rámci komise formulovány, je dlouhodobě nedostatečná připravenost absolventů středních škol jedním ze zásadních problémů při zajišťování kvalitního vzdělávání na vysokých školách v průběhu bakalářského, ale i navazujícího magisterského studia. Tímto neduhem nejvíce trpí technické a přírodovědné vysoké školy, které současně bojují s nižším počtem zájemců o studium. Obtížně překonatelným úskalím ve snaze alespoň o určitou kvantifikaci (učinění výstupů a závěrů s požadovanou vypovídací schopností) uvedených jevů se však dosud ukazuje nedostatek a nejednotnost reprezentativních podkladových dat.

ad 2) Dosavadní poznatky členů komise ukazují na zájem zaměstnavatelů moci se kvalifikovaně vyjádřit k relaci mezi průběhem vzdělávacího cyklu a nabytím potřebných znalostí a dovedností jeho absolventy. (Zároveň však upozorňují na současnou přesycenost akcemi obdobného rázu, které se liší svým původem i kvalitou.) V této souvislosti byl na základě podnětů členů komise vytvořen podkladový materiál pro realizaci šetření zahrnujícího podstatné aspekty této relace, včetně návrhu jeho adresné distribuce i způsobu prezentace a využití jeho výsledků. Materiál byl po diskuzi uvnitř komise poskytnut k posouzení a případně i k dalšímu nakládání v kratším, či delším časovém horizontu předsednictvu RVŠ.

Komise pro vzdělávací činnost se průběžně zabývala připomínkami k dokumentům poskytovaným předsednictvem RVŠ (zejména k novele zákona o VŠ a IPN KREDO) a dále pak i materiálem „European Standards and Guidelines for Quality Assurance“.

6.2 Etické otázky

6.2.1 Úvod

Důvody, proč Rada vysokých škol věnuje pozornost problému etiky ve vysokoškolském prostředí, jsou následující:

- akademické svobody i práva jsou úzce svázána s pravidly etického jednání;
- univerzita, kde se vytváří a prolíná množství vztahů mezi lidmi, má mít definovaná a zformulovaná pravidla etického jednání;
- v prostředí Rady vysokých škol se může kumulovat a sdílet nashromážděná zkušenost o zásadách etického jednání ve vysokoškolském společenství jednotlivě i obecně a toto prostředí může tedy generovat adekvátní soupis principů na základě vysoké míry shody svých členů.

Argumentace nutnosti etických pravidel plyne také přímo z role univerzit – jestliže má univerzita sama dostát svému poslání, nečiní tak kvůli vlastní akademické komunitě, ale kvůli mnohem vyšším cílům, a to kvůli společnosti mimo rámec akademického prostředí.

Je důležité, aby všichni, kteří se zúčastní na vysokoškolském vzdělávání, ctili a zachovávali pravidla s co největším účinkem i dosahem. Tím se může vytvářet základ pro analogický způsob jednání i v jiném společenském prostředí.

6.2.2 Jednání Rady vysokých škol na téma etika

Na jednáních Komise pro etiku se její členové věnovali podmínkám ve vysokém školství, které vedou akademické pracovníky k porušování etických principů – honba za body za publikační činnost (recyklace publikací, vzájemné přepisování spoluautorů na publikace), nedostatečné financování vědy, vedoucí k honbě za projekty, nutnost vyplňování výkazů činnosti v těchto projektech, které nemohou odpovídat skutečnosti apod.; informaci o přístupu studentů k akademické etice chceme získat na základě ankety, jejíž závěry budou známy do konce funkčního období.

Pro jednání 19. předsednictva Rady vysokých škol dne 18. 9. 2014 připravila předsedkyně Komise příspěvek „Kvalita vzdělávacího procesu s ohledem na etické aspekty“, který byl prezentován na 20. zasedání v říjnu; materiál je vyvěšen na Alma Mater.

6.2.3 Úkoly v oblasti etiky

Pracovní komise pro etiku ve vědecké a pedagogické práci by se i v dalším období měla zabývat následujícími úkoly:

Etické principy vědecké práce a jejich (ne)dodržování (plagiátorství, klientelismus) - činnost v této oblasti by měla spočívat ve:

- Shromáždění podnětů k řešení, nikoliv v samotném jejich řešení.
- Formulování vodítek či systému precedentů, na základě kterých by se dalo identifikovat plagiátorství a jiné akademicky nepřípustné jednání.

Studenti a etika – zopakovat anketu o podvádění mezi studenty a podrobně vyhodnotit její výsledky (s ohledem na typ a zaměření studijního programu) a porovnat je s obdobnými výzkumy konanými psychology.

Etika všeobecně – zamyslet se nad možnostmi, jak prohloubit etické cítění ve vysokoškolském prostředí, zvláště při působení na studenty.

Sledování, mapování a návrhy řešení etických problémů na vysokých školách i v mezinárodním kontextu v souvislosti s internacionalizací (zejména v kontextu prostupu akademické obce příslušníky jiných národních, kulturních nebo specifických komunit); případné vytvoření „managementu řešení etických problémů“ – alespoň pro frekventovaně se opakující problémy.

7. VÝZKUM A VÝVOJ (T. OPATRŇY, Z. STUHLÍK)

7.1 Práce Komise pro vědeckou činnost RVŠ v období 2012-2014

Komise pro vědeckou činnost se v uplynulém období v souladu s plánovanými prioritami své činnosti zaměřila na monitorování hodnocení výsledků výzkumu a financování výzkumných organizací, na přípravu nové metodiky hodnocení VVI, a na případnou expertní činnost.

Pro realizaci expertní činnosti byla vytvořena z členů Komise pro vědu skupina expertů, jejichž odbornost byla využívána při posuzování návrhů zákonů či směrnic.

V rámci přípravy podnětů ke koncepci nové metodiky hodnocení výzkumu a financování výzkumných organizací proběhlo několik pracovních porad Komise pro vědu. Předseda Komise pro vědu, prof. Z. Stuchlík, se stal jedním z členů expertní skupiny klíčové aktivity KA 3 – financování – v projektu IPN Metodika, jež připravuje návrh nové koncepce hodnocení VVI a financování výzkumných organizací.

Projekt IPN Metodika je v říjnu 2014 ve fázi oponentury první verze návrhu metodiky hodnocení a financování, již připravilo konsorcium vedené společností Technopolis. Základní koncepční představy pro hodnocení a financování výzkumu, generované na poradách Komise pro vědu, jsou průběžně prosazovány na všech jednáních věnovaných vytvoření nové metodiky hodnocení a financování výzkumu. Východiskem pro novou metodiku by dle Komise pro vědu měla být kombinace dosavadního bodového systému hodnocení výzkumu a peer review systému.

Nejvýznamnější složkou činnosti Komise pro vědu bylo průběžné monitorování procesu hodnocení výzkumu a financování výzkumných organizací, jež je podrobně reflektováno v následujícím textu.

7.2 Průběh hodnocení výsledků výzkumných organizací

RVŠ se průběžně vyjadřovala k procesu hodnocení výzkumu a sestavování návrhů státního rozpočtu na výzkum. Jako problematické se jeví zejména značné časové zpoždění v procesu hodnocení (což má vliv na sestavování rozpočtu) a dále otázka chybných vyhodnocení některých výsledků. Předsednictvo dne **26. ledna 2012** přijalo usnesení:

Rada VŠ apeluje na Radu pro výzkum, vývoj a inovace, aby neprodleně dokončila proces hodnocení výsledků výzkumných organizací 2011. Žádá Radu pro výzkum, vývoj a inovace, aby zabezpečila transparentní hodnocení i v dalších letech a navrhla odpovídající institucionální podporu výzkumných organizací podle zhodnocení dosavadních výsledků na základě platné právní úpravy. Rada VŠ je připravena spolupracovat s Radou pro výzkum, vývoj a inovace při přípravě nových systémů hodnocení i financování výzkumu. Rada VŠ podporuje schválení Metodiky hodnocení 2012 vládou. Rada VŠ žádá, aby penalizace nebyla uplatněna na opravené údaje o výsledcích.

Následujícího roku nabral proces hodnocení výsledků další zpoždění, které bylo způsobeno zejména pozdním schválením nové Metodiky hodnocení 2013, a dále problematickým zajištěním ze strany Úřadu vlády. Sněm RVŠ v této věci přijal usnesení dne **20. února 2014**:

Rada VŠ apeluje na Radu pro výzkum, vývoj a inovace, aby zajistila včasné hodnocení výsledků výzkumných organizací.

7.3 Přípravy státního rozpočtu na výzkum

Od počátku roku 2012 RVŠ sledovala přípravy rozpočtu 2013. RVŠ přitom upozorňovala, že se na zasedání RVVI objevil návrh, který vychází z tzv. střednědobého výhledu rozpočtu 2012: 80 % rozpočtu 2013 má vycházet ze střednědobého výhledu a jen 20 % podle hodnocení výsledků. Zákon 130/2002 Sb. však říká, jak se má tento návrh sestavovat: „*návrh vychází ze zhodnocení výsledků dosažených výzkumnými organizacemi v uplynulých 5 letech, z Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací a z výsledků mezinárodního hodnocení výzkumu a vývoje v České republice*“ (§ 5a). Žádné zdůvodnění opírající se o Národní politiku výzkumu či mezinárodní hodnocení však RVVI nepodala. Předsednictvo tedy dne **22. března 2012** přijalo usnesení:

Rada VŠ apeluje na Radu pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI), aby při přípravě návrhu státního rozpočtu na výzkum důsledně dodržovala zákon a dbala maximální transparentnosti procesu.

Rada VŠ vyjadřuje nesouhlas se situací, kdy RVVI navrhuje pokles podílu vysokých škol na institucionálním financování, přičemž podle posledního hodnocení výsledků výzkumu roste podíl VŠ na výzkumných výsledcích.

Tomuto problému se věnovala RVŠ i na svých sněmech **17. května** a **22. listopadu 2012**, kde na dotazy ohledně kompatibility sestavování rozpočtu a zákona odpovídal ministr školství prof. Petr Fiala. Protože však nedošlo k narovnání této situace, přijalo předsednictvo dne **20. prosince 2012** usnesení:

Rada VŠ zásadně nesouhlasí s tím, aby Rada pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) navrhovala vyšší institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace na základě jiných než zákonem stanovených kritérií. Žádá RVVI, aby podrobně vysvětlila svůj postup při návrhu výše této podpory a slučitelnost tohoto postupu se zákonem.

V roce 2013 zahájila RVVI přípravu státního rozpočtu 2014. Předsednictvo se v této otázce vyjádřilo usnesením dne 19. září 2013:

Předsednictvo Rady VŠ vyjadřuje hluboké znepokojení nad dosavadním vývojem přípravy státního rozpočtu pro rok 2014. Pokles prostředků na institucionální podporu výzkumu, vývoje a inovací je zcela v rozporu s významem této oblasti a se strategickým cílem ČR do roku 2020 investovat do výzkumu 1% HDP z národních veřejných zdrojů.

Situace s přípravou rozpočtu nebyla uspokojivá ani v následujícím roce. RVVI schválila 30. května 2014 výsledky hodnocení 2013, z nichž má vycházet návrh státního rozpočtu na rok 2015. Výsledky hodnocení by se měly promítnout zejména do institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací. Třebaže vědecký výkon vysokých škol v posledních letech výrazně roste, v návrhu rozpočtu se to neodráží. Podle posledního hodnocení výsledků výzkumu tvoří organizace spadající pod MŠMT (tedy především vysoké školy) přes 63 % hodnoty výzkumných výsledků, mají však získat pouze necelých 56 % z rozpočtu na rozvoj výzkumných organizací. Třebaže zákon říká, že návrh vychází ze zhodnocení výsledků výzkumných organizací v uplynulých 5 letech, v posledním návrhu rozpočtu se z něj vůbec nevyšlo a pouze se zopakovalo procentní rozdělení z předchozího roku. Předsednictvo RVŠ v této věci přijalo usnesení dne **19. června 2014**:

Předsednictvo Rady VŠ apeluje na Radu pro výzkum, vývoj a inovace, aby v návrhu státního rozpočtu na rozvoj výzkumných organizací postupovala v souladu se zákonem, v návrhu vycházela ze zhodnocení výsledků dosažených výzkumnými organizacemi

a zohlednila růst výkonu vysokých škol.

RVŠ též reflektovala, že ačkoliv celkové výdaje na výzkum oproti loňsku vzrostly, stále jsme velmi daleko od investičního cíle 1 % HDP z národních veřejných zdrojů, který je zmíněn ve Strategii Evropa 2020 schválené vládním usnesením ze 7. 6. 2010. V této souvislosti byl zmíněn předvolební slib jedné z vládních stran „*Vrátíme prestiž českému školství, zdvojnásobíme finanční prostředky na vědu a výzkum*“. Předsednictvo RVŠ v této věci dne **19. června 2014** přijalo usnesení:

Předsednictvo Rady VŠ apeluje na politické subjekty, které před volbami slibovaly navýšení finančních prostředků na vědu a výzkum, aby konaly v souladu se svými sliby.

Politické subjekty však konaly jinak: vláda v červnu odvolala podstatnou část členů RVVI, takže RVVI nebyla usnášeníschopná a nemohla se podílet na přípravě rozpočtu. Než vláda v září jmenovala nové členy, připravila vlastní návrh rozpočtu na výzkum, který byl podstatně nižší než návrh RVVI. Předsednictvo v této otázce přijalo usnesení na svém zasedání 18. září 2014:

Rada VŠ žádá ministra financí a vicepremiéra pro výzkum, vývoj a inovace, aby státní rozpočet na výzkum byl sestavován transparentním způsobem dle zákona a aby jeho výše odpovídala alespoň návrhu RVVI z června 2014.

7.4 Systém hodnocení výzkumu

RVŠ se zabývala otázkami spojenými se systémem hodnocení výzkumu - jak jeho stávající podobou, tak přípravou nových metodik. Na předsednictvu **25. října 2012** vystoupila hlavní řešitelka projektu IPn Metodika prof. Jitka Moravcová a náměstek MŠMT Mgr. Tomáš Hruša, kteří informovali o stavu řešení projektu. Na tomtéž předsednictvu člen RVVI a předseda Komise pro hodnocení výsledků při RVVI prof. Jiří Málek informoval o přípravě Metodiky hodnocení výzkumu, vývoje a inovací, která by měla platit v letech 2013-2015. Podrobněji se této problematice věnovala pracovní komise pro vědeckou činnost dne **13. prosince 2012**. Projednávanými body tam byla Metodika hodnocení výzkumu a vývoje, principy pro přípravu návrhu státního rozpočtu na výzkum a vývoj a novelizace zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), hosty na jednání byl prof. Jiří Málek a další člen Komise pro hodnocení výsledků prof. Zdeněk Němeček. Ti podali informace o současném stavu prací na Metodice hodnocení výsledků VaV pro rok 2013 (M2013) a v diskusi odpovídali na otázky, které se týkaly především problematiky hodnocení výsledků aplikovaného výzkumu. Jednalo se zejména o otázky patentů, otázky sestavování hodnotitelských komisí, fungování II. pilíře (zejména problém přihlašování výsledků vzniklých ve spolupráci více institucí - zaznívaly námitky proti možnosti blokáce přihlášení výsledku ze strany jedné instituce). Některé podněty z této diskuse pak byly zapracovány do připravované podoby Metodiky. Předsednictvo RVŠ na svém zasedání **20. prosince 2012** přijalo v této věci usnesení:

Rada VŠ podporuje další práce na metodice hodnocení výsledků výzkumu 2013 a vyjadřuje přesvědčení, že tyto práce míří správným směrem.

Další verze metodiky hodnocení výsledků výzkumu byla RVŠ představena na zasedání sněmu **21. února 2013** s tím, že v únoru by návrh měla schválit RVVI a odeslat do meziresortního připomínkového řízení. RVŠ tak dostane příležitost se znovu k Metodice vyjádřit. Sněm se vyjádřil usnesením:

Sněm Rady VŠ bere na vědomí informace o Metodice hodnocení výzkumných organizací přednesené prof. Opatrným.

Aktualizovanou podobu Metodiky hodnocení pak projednávala pracovní komise pro

vědeckou činnost dne **1. března 2013**, která zapracovala připomínky členů RVŠ. Vláda pak novou Metodiku schválila na svém jednání **19. června 2013**.

Nová Metodika však nevyhovovala především průmyslovým podnikům. Prostřednictvím nového ministra průmyslu a obchodu úřednické vlády byl podán návrh alternativní metodiky, která by měla schválenou metodiku nahradit. Předsednictvo RVŠ se k tomu vyjádřilo na svém zasedání **12. prosince 2013**:

Předsednictvo Rady vysokých škol odmítá návrh "Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platné pro léta 2014 až 2016)" předkládaný Ministerstvem průmyslu a obchodu. Upozorňuje, že přijetí tohoto návrhu by znamenalo návrat k situaci, kdy je financováním z veřejných prostředků stimulována nadprodukce výsledků sporné kvality a kdy nejsou respektovány mezioborové odlišnosti.

Vláda nakonec návrh MPO nepředložila.

Rada VŠ však též reflektovala, že akademická obec velmi negativně vnímá, že se podle nové metodiky mají hodnotit i výsledky, které vznikly dříve, než byla metodika schválena. Sněm RVŠ v této věci přijal usnesení dne **20. února 2014**:

Akademická obec bere s velkým znepokojením na vědomí, že Metodika hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů z 19. 6. 2013 (dále jen „Metodika hodnocení“) má platit retroaktivně, tedy již pro hodnocení za rok 2012 a 2013.

Sněm RVŠ požaduje, aby zásadní změny Metodiky hodnocení byly s předstihem projednány na Sněmu RVŠ a mohla se k nim vyjádřit reprezentace vysokých škol.

Otázka retroaktivity metodiky pak byla předmětem detailního jednání na společném zasedání pracovní komise pro vědeckou činnost a legislativní komise dne **29. dubna 2014**. Jak vyplynulo srovnáním dosavadních hodnocení v uplynulých letech, prvky retroaktivity v sobě měly metodiky hodnocení VaV od svého počátku roku 2004. Na základě těchto úvah a detailního legislativního zhodnocení situace došly komise k usnesení:

Ve vztahu k stávající Metodice LK nemá za to, že by bylo možné dovést legitimní očekávání v tom smyslu, že vědecké výstupy budou hodnoceny přesně podle pravidel užívaných v době jejich uplatnění, zejména za situace, když toto hodnocení probíhá až s nemalým časovým odstupem v budoucnu.

Třebaže tedy nelze dovést nezákonnou retroaktivitu, akademická obec považuje zpětné působení metodik za nešťastné. Otázce se pak RVŠ věnovala na svém sněmu dne **22. května 2014**. Prof. Opatrný na něm stručně zmínil celou historii metodik hodnocení, které od počátku nesly prvky retroaktivity. Jako host se zasedání sněmu zúčastnil i člen RVVI a předseda Komise pro hodnocení výsledků prof. Jiří Málek, který přiblížil genezi stávající metodiky, problematiku jejího přijetí a nutnost velkého množství kompromisů mezi různými resorty. Prof. Málek též zodpověděl řadu dotazů z pléna. Sněm pak přijal usnesení

Rada VŠ požaduje, aby do budoucna byla vždy známa metodika hodnocení výsledků dříve, než budou uplatněny výsledky, které jsou podle ní hodnoceny. Dlouhodobé uplatňování retroaktivních účinků není žádoucí ani etické.

7.5 Problematika poskytovatelů účelové podpory na výzkum

RVŠ se intenzivně zabývá otázkou účelového financování výzkumu a komunikuje s hlavními představiteli nejvýznamnějších poskytovatelů. Monitoruje při tom problémy, které se dotýkají akademické obce, a reaguje na ně ve svých vyjádřeních.

Začátkem roku 2012 se akutním problémem stal nefunkční informační systém Grantové

agentury ČR. Předsednictvo v této věci dne **19. dubna 2012** přijalo usnesení:

Rada vysokých škol vyjadřuje zásadní znepokojení nad důsledky neodborně zavedeného a použitého informačního systému, jehož neopravitelné selhání v průběhu podávání žádostí vedlo ke zrušení vypsané soutěže Grantové agentury České republiky v dubnu 2012. Selhání orgánu státu v průběhu organizace soutěže způsobuje bez ohledu na jeho příčiny citelné škody na straně vysokých škol i dalších vědeckých institucí mimo jiné i v důsledku zbytečného nárůstu celkového administrativního zatížení tvůrčích pracovníků.

Dne **21. března 2013** navštívil předsednictvo předseda GAČR prof. Petr Matějů a informoval o aktuálním dění v Grantové agentuře. Předsednictvo v této věci přijalo usnesení:

Rada VŠ bere na vědomí informace předsedy GA ČR o činnosti GA ČR.

Rada VŠ podporuje navyšování výše účelové podpory základního výzkumu prostřednictvím GA ČR a IGA za současného naplňování požadavku potřeby posílení podílu institucionálního financování výzkumných organizací.

Situaci v GA ČR a Technologické agentuře ČR (TAČR) pak projednávala pracovní komise pro vědeckou činnost dne **1. března 2013**. Dne **18. dubna 2013** navštívila jednání předsednictva předsedkyně TA ČR Ing. Rut Bízková, které představila jednotlivé programy TAČR a vysvětlila iniciativu TAČR při další novelizaci zákona o podpoře výzkumu. Předsednictvo se vyjádřilo usnesením:

Předsednictvo Rady VŠ bere na vědomí informace o činnosti Technologické agentury ČR přednesené Ing. Bízkovou, předsedkyní Technologické agentury ČR.

Další intenzivní diskuse v RVŠ se rozvinula ohledně situací, kdy předsednictvo GAČR rozhodlo o přidělení grantů odlišně od návrhu svých odborných poradních orgánů. Kromě této problematiky akademickou obec velmi znepokojuje stále klesající procento grantové úspěšnosti a velké nejasnosti zavládly ohledně kategorie Cn zvláště špatných projektů. Rada VŠ pozvala na jednání svého předsednictva dne **17. dubna 2014** člena předsednictva GAČR prof. Bohuslava Gaše, který postup GAČR vysvětlil a zodpověděl řadu otázek. Výsledkem bylo usnesení:

Předsednictvo RVŠ bere na vědomí informaci člena předsednictva Grantové agentury ČR o situaci v GA ČR. Vyzývá předsednictvo GA ČR k zajištění maximální transparentnosti všech jejích procesů tak, aby výzkumná obec byla dostatečně informována o všech zamýšlených i uskutečňovaných krocích GA ČR.

Předsednictvo RVŠ ukládá komisi pro vědeckou činnost se danou problematikou detailně zabývat a informovat RVŠ.

Komise pro vědeckou činnost se věcí začala zabývat okamžitě, společné zasedání této komise a legislativní komise proběhlo dne **29. dubna 2014** a jako host byl opět přizván člen předsednictva GAČR prof. Gaš. Na něm byla upřesněna řada detailnějších otázek, než které mohly být projednány na předsednictvu RVŠ. O hlavních bodech jednání pak prof. Opatrný informoval sněm RVŠ na jeho zasedání **22. května 2014**.

7.6 Připomínkování novely zákona o podpoře výzkumu

RVŠ se intenzivně věnovala připomínkování novel zákona 130/2002 Sb. Těchto novel bylo podáno několik, některé měly charakter spíše technického rázu, jiné představovaly podstatnější zásah do fungování systému výzkumu. Kromě předložení vlastních připomínek, které vypracovala pracovní komise pro vědeckou činnost, přijal sněm dne **17. května 2012** usnesení:

Rada VŠ vyslovuje podporu ČKR v jejich připomínkách k novele zákona 130/2002 Sb. a v posuzování těchto připomínek doporučuje zohlednit zejména skutečnost, že návrh novely nelze považovat za čistě technický.

RVŠ se zejména vymezovala vůči navrhované změně v §7 odst. 7, podle které má být financování přímo úměrné zhodnocení výsledků výzkumu. V této věci přijalo předsednictvo usnesení dne **20. září 2012** ve znění:

Předsednictvo Rady VŠ zásadně odmítá navrhovanou úpravu § 7 odst. 7 a důrazně požaduje zachování dosavadní podoby zákona. Navrhovaná úprava umožňuje přímé i skryté využívání netransparentních metod ohrožujících stabilitu financování a úspěšný rozvoj VVI.

Vypořádání připomínek pak proběhlo na Úřadu vlády dne **4. října 2012**, kde byli též zástupci RVŠ. Rada jejich připomínek byla v návrhu novely zohledněna. Nicméně než mohl novelu projednat parlament, byla rozpuštěna poslanecká sněmovna a veškeré práce na novelizaci musely začít znovu.

Další návrh novely tohoto zákona vznikl z iniciativy Technologické agentury ČR. Připomínky k této novele pak byly projednány na společném zasedání pracovní komise pro vědeckou činnost a legislativní komise RVŠ **3. března 2014** za přítomnosti předsedkyně TAČR Ing. Bízkové. Připomínky poté projednalo předsednictvo RVŠ **20. března 2014** a přijalo usnesení:

Předsednictvo RVŠ schvaluje návrh [připomínek k novele zákona 130/2002 Sb.](#) a pověřuje užší předsednictvo jejich konečnou editací.

Problematikou se pak zabýval i sněm RVŠ dne **22. května 2014**, který přijal usnesení:

Rada VŠ podporuje změny v zákonu č. 130/2002 Sb., které povedou ke snížení administrativní zátěže výzkumných organizací, umožní soulad národních pravidel podpory výzkumu s novou evropskou legislativou a přispějí k transparentnímu a efektivnímu využití fondů EU k podpoře výzkumu. Rada VŠ potvrzuje připomínky formulované předsednictvem RVŠ.

7.7 Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT připravuje nový operační program, který má ze strukturálních fondů EU financovat výzkum, vývoj a vzdělávání. Do řídicího výboru pro tento program byl Radou VŠ delegován její místopředseda prof. Opatrný, do pracovní skupiny pro vzdělávání doc. Coufalová a do pracovní skupiny pro výzkum doc. Pospíšil. Zasedání řídicího výboru se konala ve dnech 31. ledna, 25. března, 6. května, 21. června, 23. září 2013 a 5. května 2014. Prof. Opatrný i doc. Pospíšil zprostředkovávali podněty ze strany RVŠ na jednáních výborů a členy předsednictva RVŠ pravidelně informovali o veškerých závěrech.

7.8 Příprava Národních priorit výzkumu

RVŠ usilovala o maximální transparentnost tohoto procesu. Po diskusi v této věci přijalo předsednictvo dne **26. ledna 2012** usnesení:

Rada VŠ apeluje na vládu ČR, aby zajistila maximální transparentnost procesu přípravy Národních priorit výzkumu. Zejména žádá, aby průběžně zveřejňovala veškeré zásadní dokumenty, které s přípravou priorit souvisejí.

Některé materiály sekretariát Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) záhy zveřejnil, některé však až poté, co je byl nucen poskytnout na základě žádosti podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Národní priority pak schválila vláda 19. července 2012 a v současné době jsou tyto priority i podkladové studie dostupné

na <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=605116>.

7.9 Nařízení Evropské komise k blokovým výjimkám

RVŠ sledovala přípravu obecného nařízení k blokovým výjimkám „General block exemption regulation“, tzv. GBER a jeho implementace do národní legislativy. Se znepokojením zjišťovala, že někteří úředníci pracující pro RVVI hodlají nové evropské legislativy využít přímo v rozporu se svým původním účelem, tedy namísto zjednodušení procesů k jejich další byrokratizaci. Sněm RVŠ v této věci přijal usnesení dne **20. února 2014**:

Rada VŠ apeluje na Radu pro výzkum, vývoj a inovace, aby při svých doporučeních týkajících se implementace nařízení Evropské komise General Block Exemption Regulation (GBER) do českého systému podpory dbala původního smyslu GBER, tedy zjednodušit systém a snížit byrokracii, a nepoužívala GBER naopak jako záminku pro zvyšování byrokracie a nárůst komplikací pro české výzkumné organizace.

Zástupci RVŠ se pak zúčastnili semináře k **Pravidlům pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací** pořádaného Úřadem vlády v Lichtenštejnském paláci **3. června 2014**. Ředitelka odboru veřejné podpory ÚOHS Mgr. Libuše Bílá a zástupce Evropské komise Bernhard von Wendland tam zodpověděli řadu otázek a potvrdili, že mnohé obavy úředníka komentujícího problematiku implementace GBER byly mylné, konkrétně zazněla odpověď na dotaz, zda Metodika 2013 může být v rozporu s evropskou legislativou týkající se aplikovaného výzkumu, protože by mohla způsobit zvýhodnění určitých podniků nebo určitých oblastí výroby. Odpověď byla, že pokud se Metodika použije k dělení institucionální podpory na neekonomické činnosti VO, žádný problém tam není. V materiálu dotyčného úředníka též stálo, že přijetím GBER přestanou části zákona 130/2002 platit. Nicméně odpověď zněla, že se prostě musí vyhovět oběma předpisům. Jako výsledek se tedy zdá, že dopady GBER do českého prostředí zdaleka nebudou muset být tak dramatické, jak plynulo ze zprávy dotyčného úředníka.

7.10 Petice proti omezování rozpočtu EU na výzkum a inovace

Petici podepsanou laureáty Nobelových cen a Fieldsovy medaile (<http://www.no-cuts-on-research.eu>) podpořila i RVŠ. Dne **25. října 2012** přijalo předsednictvo usnesení:

Rada VŠ podporuje petici proti omezování rozpočtu EU na výzkum a inovace podepsanou laureáty Nobelových cen a Fieldsovy medaile a vyzývá k podpoře i další členy akademické obce.

8. KVALITA VE VYSOKÉM ŠKOLSTVÍ (E. MÜNSTEROVÁ, J. TALAŠOVÁ)

8.1 Hodnocení kvality vysokých škol

Členy pracovní komise RVŠ pro kvalitu vysokých škol a její hodnocení (krátce komise pro kvalitu) jsou akademičtí pracovníci i studenti veřejných, státních a soukromých vysokých škol. Komise má aktuálně 38 členů, v tom předsedkyni a tři místopředsedy, z nichž jeden je členem studentské komory RVŠ.

Trvalým úkolem této pracovní komise je sledovat mezinárodní i tuzemský vývoj v oblasti její činnosti, šířit poznatky, sdílet zkušenosti a seznamovat s dobrou praxí. O výsledcích v této oblasti bylo ve sledovaném období referováno na pravidelných setkáních pracovní komise v rámci sněmů RVŠ. Jednotliví členové pracovní komise byli aktivními účastníky mezinárodních i národních projektů souvisejících s kvalitou VŠ (zejména *IPn Kvalita*, nyní *IPn Kreda*), zúčastňovali se seminářů s tímto zaměřením (zejména všech tří seminářů *Hodnocení kvality vysokých škol* realizovaných v tomto období) a své výsledky související s problematikou kvality VŠ přednášeli i na velkých mezinárodních konferencích (např. EURO 2012 ve Vilniusu, EURO 2013 v Římě a EURO 2014 v Barceloně). Komise pro kvalitu RVŠ uspořádala ve spolupráci s Centrem pro studium vysokého školství *Seminář o hodnocení akademických pracovníků z pohledu Standardů a směrnic pro hodnocení kvality v Evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání*. Zmiňované aktivity přinesly řadu obecně přijímaných, uplatnitelných a ceněných výsledků, o čemž byla pracovní komise informována.

Výsledky činnosti členů pracovní komise pro kvalitu RVŠ budou podrobněji rozvedeny v pořadí odpovídajícím výše uvedeným bodům programu RVŠ v oblasti kvality.

8.1.1 IPn Kvalita

Nejvýznamnější činnost v oblasti vytváření systémů řízení a hodnocení kvality na VŠ se v minulých třech letech odehrávala v rámci Individuálního projektu národního OP VK *Zajišťování a hodnocení kvality v systému terciárního vzdělávání* (krátce IPn Kvalita), kde jednu ze zásadních pozic zastávala místopředsedkyně RVŠ a členka pracovní komise pro kvalitu VŠ a její hodnocení doc. Ing. Eva Münsterová, CSc., dlouholetá propagátorka řízení kvality na českých vysokých školách a expertka v této oblasti.

Cílem IPn Kvalita bylo vypracovat metodiku pro vnitřní i vnější hodnocení kvality ve všech typech ITV a VOŠ. Členky a členové RVŠ se v období 2012 až 2014 výrazně podíleli na vedení, řešení a dozorování IPn Kvalita, zejména v oblasti zajišťování a hodnocení kvality vzdělávací činnosti. Jejich práce spočívala v navrhování metodik, jejich komunikování s vysokými školami formou seminářů, pilotáží a konferencí, což vše přispívalo k úspěšné finalizaci návrhů na řízení kvality VŠ. To bylo zaměřené v první fázi řešení projektu na její zajišťování, ve druhé fázi pak na její hodnocení včetně zpětnovazebního. Navržené postupy spojují řízení kvality s celkovým řízením vysoké školy za účelem jejího zlepšování a pokrývají celou šíři procesů uskutečňovaných na VŠ – vzdělávání, tvůrčí činnosti, spolupráci s praxí, internacionalizaci, a také podpůrné ekonomicko-administrativní procesy. Značný přínos pro podporu kvality VŠ představují také tematicky zaměřené studie, zpracované v rámci uvedeného projektu.

Výsledky řešení IPn Kvalita jsou od dokončení tohoto projektu v létě 2014 zveřejněny na adrese: <http://kvalita.reformy-msmt.cz/>. Podíl RVŠ je patrný zejména v titulech:

- *Jak rozvíjet kvalitní vysokoškolské vzdělávání*

- *Metodika hodnocení kvality vysokých škol vzdělávajících učitele*
- *Požadavky na učitelské studijní programy a obory*
- *Metodika pro periodické hodnocení akademických pracovníků*
- *Kvalita a systém terciárního vzdělávání v kontextu zdravotního postižení*
- *Kvalita vzdělávacího procesu s ohledem na etické aspekty*

8.1.2 Aspekty hodnocení kvality v novele zákona o vysokých školách

Výstupy IPn Kvalita byly využívány při přípravě novely zákona o vysokých školách. Na uplatnění výsledků projektu a obecně na uplatnění principu zajišťování a hodnocení kvality ve vysokoškolském zákoně usilovně pracovala zejména místopředsedkyně RVŠ a členka komise pro kvalitu doc. Münsterová, podporována dalšími členy komise pro kvalitu RVŠ a řešiteli IPn Kvalita. V souvislosti s problematikou kvality jde v novele vysokoškolského zákona především o následující vzájemně provázaná témata: (a) *změny v procesu akreditací*, (b) *problematiku vnitřního a vnějšího hodnocení kvality vysokých škol* a (c) *diferenciaci studijních programů* (původně celých VŠ). Pokud jde o změny v akreditačním procesu, byl v novele zákona zaveden Akreditační úřad (jako organizační jednotka MŠMT), který může udělovat vysokým školám institucionální akreditace, akreditace oblastí vzdělávání, akreditace studijních programů a akreditace k realizaci habilitačních a profesorských řízení. Akreditační úřad tedy vystupuje jako vnější hodnotitel kvality VŠ. Institucionální akreditace je ovšem podmíněna existujícím systémem vnitřního hodnocení kvality dané vysoké školy. Vnitřní hodnocení je ve verzi novely z října roku 2014 pojato jako sebehodnocení vysoké školy v pedagogické a tvůrčí činnosti a činnostech souvisejících. Důležitou roli v oblasti vnitřního hodnocení zastává Rada pro vnitřní hodnocení, která se stala v novele VŠ zákona dalším samosprávným orgánem VŠ. S problematikou hodnocení kvality souvisí i diferenciací bakalářských a magisterských studijních programů na programy profesně nebo akademicky zaměřené – každý z obou typů musí být hodnocen v souladu s jejich rozdílnými cíli. Navržená novela zákona vyžaduje ještě vypracování konkrétních postupů (prováděcích předpisů), které by umožňovaly praktickou realizaci tohoto zákona. Očekává se, že tento úkol dovedení idejí novely VŠ zákona do podoby postupů praktické realizace by se realizoval v rámci IPn Kredo. Také v projektu Kredo jsou zapojeni členové pracovní komise pro kvalitu a také další členové RVŠ. S problematikou řízení kvality VŠ souvisí také otázka informovanosti o VŠ – v rámci IPn Kredo je řešen také informační portál českých VŠ.

8.1.3 Model financování VŠ

Model financování VŠ, jehož základní koncepce je s většími nebo menšími obměnami uplatňována od roku 2010, obsahuje parametry zohledňující kvalitu VŠ. V roce 2012 provedla současná předsedkyně komise pro kvalitu spolu se svým týmem z PřF UP v Olomouci, v koordinaci s dalšími členy RVŠ a ve spolupráci s pracovníky MŠMT analýzu modelu popsaného v *Zásadách a pravidlech financování veřejných vysokých škol pro rok 2012*. Model poskytnutý ministerstvem ve formě excelovských tabulek byl převeden do podoby formálně správně vyjádřeného matematického modelu, byla provedena analýza chování tohoto modelu a byla zformulována doporučení ve smyslu zjednodušení modelu. Dále byla pozornost zmíněného týmu věnována problematice zařazení bodového hodnocení výsledků RUV do modelu financování VŠ. V letech 2013-2014 byla pak s využitím tvůrčí činnosti studentů v rámci kvalifikačních prací prováděna analýza vývoje modelu financování VŠ od r. 2010 do současnosti. V roce 2014 pak byla opět týmem z PřF UP, vedeným předsedkyní komise pro kvalitu, provedena citlivostní analýza ukazatele K modelu financování VVŠ. Byl také analyzován návrh úprav vah v rámci ukazatele K, předložený ministerstvem k jednání reprezentativní komise v říjnu 2014. Výsledky těchto analýz byly ve stručné podobě prezentovány na zasedání předsednictva RVŠ.

Znalostí členů pracovní komise pro kvalitu VŠ z oblasti modelů financování českých VŠ a matematických modelů hodnocení obecně může být i do budoucna využíváno při analýzách různých navržených alternativ modelu financování VVŠ, popř. i při hledání vhodných alternativ řešení tohoto problému. V současné době se tak děje v rámci IPn Kreda.

8.1.4 Metodika hodnocení VaVaI

Hodnocení výsledků VaVaI představuje hodnocení kvality (a rozsahu) plnění jedné z nejdůležitějších funkcí vysokých škol - výzkumné tvůrčí činnosti. Problematika hodnocení výsledků výzkumu je v současné době řešena v rámci IPn Metodika, kde bohužel neexistují přímé personální vazby s komisí pro kvalitu RVŠ.

Nicméně problematika hodnocení výsledků VaVaI je dlouhodobě sledována týmem vedeným předsedkyní pracovní komise pro kvalitu RVŠ, který působí na PřF UP v Olomouci. Tradičně zde existovala spolupráce se současným místopředsedou RVŠ prof. Opatrným (a tím zprostředkovaně i s pracovní komisí pro vědeckou činnost RVŠ). V závěru roku 2012 tak byl např. konzultován a analyzován model hodnocení použitý v tzv. druhém pilíři metodiky, který je založen na expertním hodnocení stanoveného množství dodaných excelentních výstupů každé vysoké školy. S využitím tvůrčího potenciálu studentů byla dále provedena analýza vývoje modelů financování VaVaI v ČR po roce 1989, zejména pak byl analyzován vývoj metodiky hodnocení výsledků VaVaI, zvané „kafemlejnek“, a v souvislosti s tím byla studována podrobná zpráva firmy Technopolis, zabývající se touto problematikou. Byly navrženy i alternativní modely hodnocení knih (model byl využit na PřF UP v Olomouci) a impaktovaných článků (model byl vytvořen v rámci kvalifikační práce studenta). Komise pro kvalitu tedy disponuje také určitou znalostní základnou v oblasti matematických modelů hodnocení VaVaI využitelnou RVŠ.

8.1.5 Metodika hodnocení výsledků tvůrčí umělecké činnosti

Analogií výsledků výzkumné činnosti ukládaných v *Registru informací o výsledcích* (RIV) jsou na uměleckých vysokých školách, uměleckých fakultách a fakultách zajišťujících výuku tvůrčích uměleckých předmětů výsledky tvůrčí umělecké činnosti. Spolupráce mezi pracovními komisemi pro kvalitu VŠ a její hodnocení a pro umělecké vysoké školy a fakulty vyústila v předchozím období ve vytvoření metodiky hodnocení výstupů z tvůrčí umělecké činnosti, jejímž matematickým základem je Saatyho metoda AHP. V roce 2012 byl položen základ softwarové realizace *Registru výsledků tvůrčí umělecké činnosti* (RUV). Od roku 2012 již figuruje bodové hodnocení výsledků RUV jako jeden z parametrů ukazatele K v modelu dělení financí pro VVŠ. V roce 2013 byla podrobena data o výsledcích tvůrčí umělecké činnosti a jejich hodnocení uložená v aplikaci RUV za rok 2012 detailní analýze. Tato analýza ukázala, že navržená metodika hodnocení v základních rysech vyhovuje, ale naznačila současně také cesty k jejímu dalšímu zdokonalení. S výsledky této analýzy bylo seznámeno jak předsednictvo RVŠ tak také sněm RVŠ. S využitím již zdokonaleného systému typů ukládaných výsledků zadávaly v roce 2014 poprvé do RUVu plnohodnotně své výstupy také neumělecké fakulty. Tým matematiků z PřF UP vedený předsedkyní komise pro kvalitu provedl detailní analýzu navýšení váhy parametru RUV v ukazateli K modelu financování VVŠ, které by reflektovalo rozšíření působnosti tohoto parametru z uměleckých i na ostatní VVŠ.

8.2 Studentské evaluace vysokých škol

Problematika studentského hodnocení kvality vysokých škol byla řešena v rámci druhé klíčové aktivity IPn Kvalita, kde byli také zapojeni členové komise pro kvalitu RVŠ a další členové RVŠ. Byla zde zpracována a vyhodnocena metodika hodnocení vysoké školy

z pohledu studentů a byly studovány a analyzovány různé způsoby studentských evaluací výuky.

Problém studentských evaluací byl diskutován i při setkáních členů komise pro kvalitu, členové si předávali zkušenosti v této oblasti. Obecně se ukazuje neefektivnost použití elektronických evaluačních dotazníků, které jsou studentům dostupné v informačních systémech univerzit. Komise byla seznámena např. také s tím, jak opatrně přistupují hodnotitelé k využití informací vycházejících ze studentských evaluací výuky při hodnocení pedagogů na jedné z amerických univerzit (Texas A&M University Kingsville).

8.3 Metodika hodnocení akademických pracovníků

V rámci druhé klíčové aktivity IPn Kvalita byl jako jeden z nových disponibilních nástrojů vnitřního hodnocení kvality pilotně testován systém hodnocení akademických pracovníků vyvinutý na PřF UP v Olomouci. Cílem tohoto systému je zvýšit kvalitu řízení lidských zdrojů na univerzitách tou cestou, že pro podporu rozhodování vedoucích pracovníků jsou shromažďovány a vyhodnocovány informace o pracovních aktivitách akademických pracovníků a jejich výsledcích dosažených v průběhu každého roku. V rámci IPn Kvalita byla za spoluúčasti předsedkyně komise pro kvalitu zpracována *Metodika pro periodické hodnocení akademických pracovníků*, která vedle popisu použitého modelu hodnocení obsahuje zejména zkušenosti z jeho pilotního testování, analýzu podobných systémů používaných na zahraničních a českých vysokých školách a také obecné zásady zavádění systémů tohoto typu na VŠ. Při schůzkách komise pro kvalitu realizovaných v rámci konání sněmů RVŠ docházelo k výměně zkušeností zástupců jednotlivých vysokých škol s různými systémy používanými k hodnocení pracovní činnosti akademických pracovníků. Právě na základě zájmu členů komise pro kvalitu RVŠ byl v říjnu 2012 na PřF UP v Olomouci uspořádán *Seminář o hodnocení akademických pracovníků z pohledu Standardů a směrnic pro hodnocení kvality v Evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání*. Celá první polovina tohoto semináře byla věnována představení navrženého modelu hodnocení akademických pracovníků a jeho softwarové realizaci IS HAP. Počátkem roku 2013 byl v Brně organizován v rámci IPn Kvalita seminář *Metodika pro periodické hodnocení akademických pracovníků* s podobným obsahem, jehož se jako zástupci svých škol zúčastnili také někteří členové RVŠ. Souběžně s ověřováním modelu hodnocení na pracovištích několika vysokých škol probíhal na PřF UP jeho další rozvoj (byl zdokonalován samotný model hodnocení, jeho softwarová aplikace a současně i obecný postup implementace na podmínky konkrétní vysoké školy). V současnosti je tato metodika využívána nebo zaváděna do využití na fakultách 6 českých vysokých škol. Rozpracována je také varianta modelu hodnocení pro akademické pracovníky uměleckých VŠ (ve spolupráci s JAMU) opírající se při hodnocení tvůrčí umělecké činnosti o metodiku RUV.

8.4 Hodnocení kvality v Evropském prostoru vysokoškolského vzdělávání.

V roce 2012 se předsedkyně komise pro kvalitu RVŠ zapojila do řešení této problematiky svou spoluprací s řešiteli projektu *Identifying barriers in promoting the European Standards and Guidelines for Quality Assurance at institutional level and making recommendations as to how these might be addressed (IBAR)*. Členové komise pro kvalitu RVŠ mohli informace o tomto projektu vyslechnout na výše zmíněném olomouckém semináři.

V únoru 2014 zpracovala místopředsedkyně komise pro kvalitu doc. Milada Polišenská spolu s předsedkyní pracovní komise pro vnější a zahraniční styky doc. Tatianou Gavalcovou komentáře a poznámky k dokumentu *Proposal for the revised ESG*.

8.5 Pracovní komise Rady VŠ pro přípravu učitelů

Pracovní komise Rady VŠ pro přípravu učitelů se v uplynulém období velmi aktivně zabývala problémy zvýšení kvality přípravy učitelů na VŠ a fakultách připravujících učitele. Podílela se významně v rámci řešení Individuálního projektu národního – Kvalita terciárního vzdělávání; na části dílčího úkolu: Kvalita v přípravě učitelů.

Bylo provedeno výzkumné šetření Průzkum problematiky v přípravě učitelů, [zorganizovány 4 semináře](#), kde i členové komise oponovali výsledky a zpracované materiály. Výstupem jsou dvě publikace – Metodika hodnocení kvality vysokých škol vzdělávajících učitele a Požadavky na učitelské studijní programy a obory.

9. ELEKTRONICKÉ INFORMAČNÍ ZDROJE (T. OPATRŇY, M. MACHYTKOVÁ, F. KOLIBA)

Problematice elektronických informačních zdrojů (EIZ) se Rada VŠ věnuje řadu let. Jde o to, jak nejlépe organizovat a financovat nákupy EIZ pro vysoké školy po skončení programu INFOZ. Vysoké školy by měly optimalizovat náklady vytvářením konsorcií a společnou vyjednávací politikou vůči vydavatelstvím, zároveň by je měl systém financování motivovat k hospodárnému chování. Rada VŠ se zabývala návrhem modelu licenčního centra vytvořeného vedením Národní technické knihovny.

K této problematice bylo svoláno společné jednání komisí pro vědeckou činnost, ekonomické komise a komise pro informační technologie ve vysokém školství, konané v Brně 30. ledna 2014. Jako hosté se zúčastnili ředitel Národní technické knihovny, zástupkyně Asociace knihoven VŠ (AKVŠ) a zástupkyně MŠMT. Další jednání zástupců VŠ knihoven a Rady VŠ proběhlo v Olomouci 15. dubna 2014, kde byl formulován návrh usnesení Rady VŠ. Tyto závěry pak potvrdilo společné jednání pracovní komise pro vědeckou činnost a legislativní komise 29. dubna 2014. Sněm pak přijal usnesení 22. května 2014 v následující podobě:

Rada VŠ podporuje vznik licenčního centra s tím, že

- 1. na elektronické informační zdroje (EIZ) bude vyčleněna adekvátní částka z prostředků státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace,*
- 2. bude jasně definován okruh organizací, které budou tímto způsobem podporovány - zejména by mělo jít o akademickou sféru,*
- 3. při výběru pořizovaných EIZ bude zajištěna ekonomická zpětná vazba jasně stanovenou povinnou spoluúčástí podpořených organizací.*

Rada VŠ vyzývá MŠMT k sestavení pracovní skupiny zahrnující všechny zainteresované skupiny, která zpracuje konkrétní návrh licenčního centra.

9.1 Problematika vysokoškolských knihoven

Společnou institucionální základnou knihoven vysokých škol se v roce 2002 stala **Asociace knihoven vysokých škol České republiky (AKVŠ)**¹, která má v současné době 24 členů. Další vysoké školy a knihovny úzce s AKVŠ spolupracují, mají své zástupce v odborných komisích a účastní se akcí pořádaných AKVŠ. Hlavním úkolem AKVŠ je hájit a prosazovat zájmy vysokoškolských knihoven při jednáních s organizacemi z oblasti vzdělávacích, komunikačních a informačních technologií, zejména s producenty a distributory informačních zdrojů, zastupovat vysokoškolské knihovny při jednáních o koncepci a naplňování státní informační politiky a národního knihovnického systému a vytvářet platformu pro spolupráci na národní i mezinárodní úrovni. Asociace je organizačním členem Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche (LIBER)², The International Federation of Library Associations and Institutions, (IFLA)³ a do roku 2013 European Bureau of Library, Information and Documentation Associations (EBLIDA).⁴ Členové AKVŠ se pravidelně zúčastňují jejich výročních konferencí.

Zásadním problémem, kterým se v daném období vysokoškolské knihovny zabývaly, bylo zajištění dostupnosti elektronických informačních zdrojů (EIZ). Pozornost Výkonného výboru

¹ <http://www.akvs.cz/>

² <http://www.libereurope.eu/>

³ <http://www.ifla.org/>

⁴ <http://www.eblida.org/>

(VV) byla v roce 2012 zaměřena na financování EIZ od roku 2013 a dále. Během jara 2012 bylo provedeno dotazníkové šetření mezi členy AKVŠ s cílem zmapovat stav zajištění EIZ z OP VaVpI a vyhodnocení potřeb financování EIZ z připravovaného programu MŠMT ČR. V květnu 2012 schválila vláda ČR program Informace – základ výzkumu (LR)⁵, který byl koncipován jako doplněk k Výzvě 4.3 PO 3 OP VaVpI. V červnu VV svolal k problematice financování EIZ jednání členů AKVŠ. Výsledkem tohoto jednání byl schválený Materiál AKVŠ k situaci v zajištění financování EIZ pro veřejné vysoké školy od roku 2013, který byl zaslán předsedovi Rady VŠ doc. Fischerovi. Materiál byl předsednictvem Rady VŠ dne 21. 6. 2012 projednán⁶. Koncem roku 2012 bylo na podnět předsedkyně AKVŠ svoláno do Národní technické knihovny (NTK) jednání k zajištění EIZ pro STM (Science, Technology, Medicine), které patří mezi nejsledovanější a nejnákladnější zdroje. Vyhlášení programu LR bylo stanoveno až na leden 2013 s tím, že čerpání financí bude možné nejdříve od září 2013. Členové AKVŠ se shodli na tom, že je třeba získat přesné podklady k cenám EIZ, které budou předmětem projektů předkládaných do programu LR, zjistit tak přesnou částku, chybějící pro zajištění financování v prvním roce programu LR, a následně informovat předsedu Rady VŠ a ČKR. Dne 5. 12. 2012 byl materiál předsedům zaslán.

V první polovině roku 2013 se VV intenzivně zabýval přípravou nového modelu pro rozpočítání spoluúčasti jednotlivých vysokých škol v projektu NTK „*Efektivní zpřístupnění multioborových licencovaných EIZ, páteře informační infrastruktury výzkumu a vzdělávání*“⁷, který je podpořen v rámci programu LR. V souladu se závěry ze setkání účastníků konsorcia STM v NTK ze dne 16. 1. 2013 (konsorcium Elsevier/Springer/Wiley) a na základě usnesení výroční konference AKVŠ ze dne 28. 2. 2013 se VV ujal role koordinátora pro přípravu tohoto modelu. Pracovní skupina AKVŠ připravila finanční model pro rozpočítání finanční spoluúčasti v projektu NTK mezi jednotlivé vysoké školy, a to na základě maximálně transparentních a spravedlivých pravidel, která vycházejí z velikosti FTE (bez bakalářského studia) a váženého počtu STM pro jednotlivý informační zdroj.

V roce 2014 probíhala pracovní jednání o optimálním nastavení režimu financování EIZ a organizaci vyjednávání licencí po roce 2017. Debata se vede o míře centralizace i o finančních mechanismech, které by měly být dostatečně pružné a efektivní pro získání maximálního užítku při minimu nákladů. Různé názorové proudy zde představují vedení NTK a AKVŠ. Rada VŠ se zde chopila role moderátora diskuse a uspořádala jednání svých pracovních komisí v Brně 30. ledna 2014, jehož se účastnili jak zástupci obou názorových směrů, tak i MŠMT. Na 16. zasedání předsednictva Rady VŠ pod bodem programu Národní centrum pro podporu informační infrastruktury VaVaI byla přednesena zpráva o činnosti pracovní skupiny pro návrh licenčního centra za VŠ a dopad otevřeného přístupu (OA) k publikovaným vědeckým výsledkům, upozornění na změnu v publikování a na přístup k EIZ (Double dipping?!). V dubnu 2014 proběhlo jednání pracovní skupiny AKVŠ, kterého se za Radu VŠ účastnil prof. Opatrný. Výsledky jednání byly formulovány v podobě návrhu usnesení pro Sněm Rady VŠ. Sněmu předcházelo ještě setkání pracovní skupiny s ředitelem NTK (13. 5) a projevila se oboustranná snaha o konsensus.

Jednání k EIZ probíhalo také v pracovní skupině vytvořené v rámci 7. priority Zabezpečit efektivní dostupnost EIZ pro podporu VaVaI po roce 2011 Koncepce rozvoje knihoven na léta 2011–2015 (problematika řízená Ústřední knihovnickou radou, poradním orgánem ministra kultury). Členové pracovní skupiny se shodli na formulaci a vytyčení dílčích cílů pro

5 <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj/program-informace-zaklad-vyzkumu>

6 <http://www.radavs.cz/clanek.php?c=1380&oblast=16>

7 [http://www.techlib.cz/cs/689-elektronicke-zdroje-konsorcia-ntk#Efektivni_zpristupneni_multioborovych_licencovanych_EIZ_pateře_informační_infrastruktury_výzkumu_a_vzdělávání_\(LR1301\)](http://www.techlib.cz/cs/689-elektronicke-zdroje-konsorcia-ntk#Efektivni_zpristupneni_multioborovych_licencovanych_EIZ_pateře_informační_infrastruktury_výzkumu_a_vzdělávání_(LR1301))

období 2013–2015 s tím, že prioritou pro rok 2013 bude stanovení a vyhodnocení definice jádra EIZ pro VaVaI, zpracování analýzy dosavadního finančního zajištění EIZ z veřejných prostředků a vypracování návrhu pro stanovení legislativního zajištění formy finanční podpory informační infrastruktury VaVaI po roce 2017. S tím úzce souvisí příprava projektu na vytvoření licenčního centra pro zajištění EIZ pro VaVaI v ČR.

Další odborné aktivity v období 2012 - 2014

AKVŠ přijala teze Strategického plánu 2012 -2014 se zaměřením na čtyři klíčové oblasti:

- podpora otevřeného přístupu jako změny v komunikaci vědeckých výsledků,
- zajištění informační infrastruktury pro vzdělávání a výzkum,
- podpora informačního vzdělávání a zvyšování informační gramotnosti na VŠ,
- nové trendy ve vysokoškolských knihovnách a zvyšování jejich kvality.

Na základě usnesení Výroční konference ze dne 29. 2. 2012, kterým se AKVŠ přihlásila k podpoře OA, připravil VV slavnostní akt podpisu Berlínské deklarace (Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities)⁸. Největším úspěchem Odborné komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost (IVIG) na mezinárodním poli byla aktivní účast na European Conference on Information Literacy (22. - 25. 10. 2013, Istanbul), kde zazněl příspěvek dokumentující aktivity komise IVIG „Information Literacy in the Czech Republic: A Territory for Theory, Practice and Cooperation“, který vyšel také ve sborníku „Communications in Computer and Information Science“ (Springer, vol 397, 978-3-319-03918-3). Na konferenci se podařilo navázat kontakt se zástupci CILIP (britská obdoba komise IVIG) s tím, že byl veliký zájem o společný projekt v oblasti průzkumu informačního vzdělávání studentů. VV pokračoval v aktivitách týkajících se změny statistického zjišťování ve vysokoškolských knihovnách. Vzhledem k tomu, že do plánu statistického zjišťování nebude od roku 2014 zařazen statistický výkaz V 21-01 (Roční výkaz o VŠ knihovně), bylo na návrh VV a se souhlasem členských knihoven dohodnuto, že AKVŠ bude statistické výkony VŠ knihoven sledovat a rozvíjet směrem k využití dat k hodnocení knihoven v národním a mezinárodním měřítku. VV se také intenzivně zabýval přípravou novely Autorského zákona a dopadem Zákona o veřejných zakázkách na akvizici knihovního fondu.

Odborné semináře a výroční konference AKVŠ

Během období 2012 – srpen 2014 proběhly tři výroční konference, VV uspořádal 17 tematických seminářů a dvě výroční akce AKVŠ, kterou je konference Bibliotheca academica – cíle a perspektivy vysokoškolských knihoven (BA), třetí je plánována na říjen 2014.

Na konference jsou pravidelně zváni zahraniční přednášející z významných světových univerzit. Semináře i výroční konference jsou účastníky velmi kladně hodnoceny a stávají se jednou z nejdůležitějších aktivit AKVŠ. Podrobný přehled o seminářích a konferencích včetně programu a prezentací je k dispozici na webových stránkách AKVŠ.

V souladu se Statutem Fondu zahraničních cest AKVŠ zorganizoval VV výběrové řízení na podporu realizace zahraničních cest knihovníků. V období 2012 - 2014 bylo celkem podpořeno 19 zahraničních cest. Zprávy z cest jsou zveřejněny na webu AKVŠ⁹.

⁸ <http://openaccess.mpg.de/286432/Berlin-Declaration>

⁹ <http://www.akvs.cz/vybor/cesty.html>

9.2 Informační technologie ve vysokém školství

Ve sledovaném období došlo k řadě změn, které podstatně ovlivnily činnost pracovní komise pro informační technologie ve vysokém školství. Přímo na MŠMT není partner, který by se zabýval koncepcí rozvoje v oblasti IT ve VŠ. Rozvojové programy v oblasti IT – FRVŠ byly zrušeny. Centralizované rozvojové projekty zaměřené na rozvoj IT (a jejich finanční podpora) byly minimalizovány. Spolupráce v oblasti IT s regionálním školstvím kopírovala spolupráci VŠ a regionálního školství v obecné rovině.

Jedinou oblastí, ve které byla vyvíjena činnost, je práce subkomise pro knihovny, kde především prostřednictvím externí členky PhDr. Marty Machytkové probíhaly aktivity týkající se informačních zdrojů pro vědu, výzkum a inovace a byla řešena problematika VŠ knihoven.

Členové komise dospěli k názoru, že období, kdy ICT bylo významným moderním prvkem podmiňujícím rozvoj vysokého školství, se dostalo do fáze, kdy ICT je sice nedílným, nutným a samozřejmým podpůrným prostředkem celého školského systému i jednotlivých VŠ, na které však nemůže mít komise Rady VŠ podstatný vliv. Proto členové komise navrhnou, aby pro další funkční období komise nebyla ustanovena. Úkoly v oblasti informačních zdrojů může subkomise pro problematiku knihoven vykonávat v rámci komise pro vědu a výzkum.

10. PRACOVNÍ KOMISE PRO SOUKROMÉ VYSOKÉ ŠKOLY (V. ČECHÁK)

V uplynulém funkčním období bylo v Radě VŠ zastoupeno celkem 21 soukromých vysokých škol (SVŠ), což je přibližně necelá polovina všech SVŠ. V Radě VŠ jsou zastoupeny především „větší“ soukromé VŠ, na nichž studuje více než 70 % všech posluchačů SVŠ. Členy Rady VŠ jsou rovněž dvě ze tří soukromých univerzit. Jednání Sněmu, Předsednictva a pracovní komise se víceméně účastnilo 6 – 7 jejich zástupců. Zástupci SVŠ se účastnili práce i v dalších pracovních komisích, zejména v komisi legislativní, pro strategii a rozvoj, pro vzdělávání a vědeckou činnost. Lze předpokládat, že do činnosti těchto pracovních komisí se bude aktivita zástupců SVŠ koncentrovat i v příštích letech. Problematika vzdělávací a vědecké činnosti na SVŠ je v mnoha podstatných rysech shodná s analogickou oblastí na VVŠ. Je-li legislativní rámec působení, vzdělávací a vědecká (či spíše „výzkumná“) činnost na SVŠ v mnohém podobná či shodná s veřejnými školami, výrazně odlišný způsob je způsob jejich financování a s tím související obecné ekonomické podmínky jejich činnosti.

V uplynulých třech letech došlo k určité stagnaci v růstu počtu SVŠ, v této době vznikla pouze jedna SVŠ. Stagnoval a v poledních dvou letech (v souvislosti s vývojem populační křivky) se snížil i počet studentů SVŠ, což zejména u „menších“ SVŠ může způsobit i existenční potíže.

V roce 2014 uplynulo 15 let od vzniku prvních SVŠ. V souvislosti s tímto „výročím“ věnovala pracovní komise určitou pozornost i hodnocení dosavadního vývoje. Je možno konstatovat, že zejména v posledních letech došlo k určité stabilizaci struktury obsahového zaměření i oborové skladby a personálního zajištění činnosti SVŠ. Nadále existují značné rozdíly mezi jednotlivými SVŠ nejen pokud jde o počet studentů, ale i oborovou strukturu. Existují SVŠ, které v současné době mají akreditováno 6 – 8 studijních programů a až 20 oborů, na druhé straně existují soukromé VŠ doslovně „jednooborové“. Tím je dáno i rozdílné zaměření zájmů zástupců těchto škol, což se projevuje v činnosti pracovní komise.

Pracovní komise pro SVŠ se v uplynulém období zaměřila na podporu činnosti a aktivní spolupráci SVŠ na řešení IPN, které v uvedených letech probíhaly (především IPN Kvalifikační rámce - QRAM, IPN Kvalita), v posledním roce IPN KREDO. Za pozitivní lze považovat skutečnost, že se řada SVŠ do zmíněných IPN nejen zapojila, ale využívá při zkvalitnění své práce jejich výstupů.

Předmětem výrazného zájmu ze strany členů pracovní komise byla problematika dokončení projednávání novely VŠ zákona. V této oblasti se projevila výrazná spolupráce především s komisí pro strategii a rozvoj a legislativní komisí.

Trvalá pozornost byla věnována problematice hodnocení výsledků (výstupů) výzkumu. Většina SVŠ realizuje společensko-vědní obory, v nichž jsou poměrně limitované možnosti publikování v impaktovaných i recenzovaných (zařazených do příslušných databází) časopisech. Lze předpokládat, že tyto otázky budou předmětem zájmu ze strany SVŠ i v příštích letech.

Ve srovnání s předcházejícím obdobím (2009 – 2011) byla poněkud utlumena aktivita zástupců SVŠ v činnosti Studentské komory Rady VŠ. Své zástupce do SK RVŠ nominovalo pouze 5 SVŠ. V příštích letech by bylo vhodné věnovat zastoupení a aktivitě v SK RVŠ ze strany SVŠ více pozornosti. Stejně tak by bylo účelné zvýšit aktivitu (i zastoupení) SVŠ v klíčových pracovních komisích Rady VŠ, především komisích pro strategii a rozvoj, pro vzdělávací činnost, pro vědeckou činnost a komisi legislativní.

11. UMĚLECKÉ VYSOKÉ ŠKOLY (M. KLÍMA)

Pracovní komise pro umělecké vysoké školy a umělecké fakulty pracovala v rámci Rady VŠ v období let 2012 – 2014 na vytčených prioritách jednak při pravidelných zasedáních před jednotlivými sněmy Rady VŠ, zasedáních mimo tyto termíny i v dílčích pracovních skupinách podle aktuálních potřeb jednotlivých priorit.

11.1 Registr uměleckých výstupů a metodika hodnocení uměleckých výstupů

Projekt Registru uměleckých výstupů (RUV) byl řešen v týmu složeném ze zástupců všech vysokých uměleckých škol a fakult, které mají akreditovány umělecké studijní programy. V tomto období byl pilotní provoz RUV rozšířen i o fakulty, které mají ve studijních programech umělecké předměty. Podrobnými analýzami, vnějšími expertizami a implementací podnětů ze zahraničí byl vytvořen systém, který každý přihlášený umělecký výstup ověřuje nejprve na vedení fakulty a pak v rámci příslušného oborového segmentu, dále z hlediska dvou nezávislých expertů a nakonec skrze arbitrážní komisi, která řeší sporné případy. Tím je dosaženo značné objektivity, což se projevilo tím, že z celkového počtu výstupů je ve výsledku nakonec pouze 1,8 % těch nejvýše hodnocených. Tak se naplnila původní idea excelentnosti oproti pouhému navyšování množství. Byly vydány 3 recenzované odborné publikace vysvětlující princip RUV, v roce 2012 se konala mezinárodní konference. Výsledky práce řešitelského týmu byly prezentovány jak na Předsednictvu Rady VŠ tak na plénu Sněmu Rady VŠ a v příslušných usneseních podpořeny. Podrobněji viz též kapitola 8.1.5.

Řešitelský tým RUV se podílel na příslušných oddílech a částech při přípravě Novely VŠ zákona, takže v § 21 je Registr uměleckých výstupů taxativně uveden a taktéž se zmiňuje v kapitole Akreditací. Nyní je před řešiteli úkol připravit systém a strukturu plné funkce RUV pro všechny Veřejné vysoké školy, které mají příslušné umělecké programy a předměty.

11.2 Další aktivity dle jednotlivých vytčených priorit programového prohlášení

1. Při řešení stavu a nových podob akreditací ve vztahu k mezinárodním hodnotícím agenturám a především snahám ELIA a AEC k definování navzájem srovnatelných hledisek dospěla komise v kontaktech se zahraničními školami k formulacím, které v rámci ALA a AEC společně prosazují
2. Boloňský proces v modifikacích ECTS pro umělecké školy a fakulty byl sledován, dosažené DS labely pomohly k zpřehlednění struktury studia a větší otevřenosti zahraničním studentům především v rámci projektu a aktivit ERASMUS.
3. Konaly se společné prezentace, výstavy a akce uměleckých škol a fakult s cílem vzájemné spolupráce a prezentace zaměřené na ostatní VŠ obory, ukázalo se, že vzájemná kooperace může dojít až ke společným studijním a projektovým záměrům, které obohacují studijní a výzkumnou činnost jednotlivých fakult a kateder či ústavů.

12. FOND ROZVOJE VYSOKÝCH ŠKOL

12.1 Složení Výboru Fondu rozvoje VŠ a Dozorčí rady Fondu rozvoje VŠ

Členové Výboru Fondu rozvoje VŠ a Dozorčí rady Fondu rozvoje VŠ za Radu VŠ byli jmenováni na počátku sledovaného období. Dále v průběhu tohoto období došlo v letech 2012 – 2014 ve složení Výboru Fondu rozvoje VŠ a Dozorčí Rady Fondu rozvoje VŠ oproti období v letech 2009 – 2011 k určitým personálním změnám u členů jmenovaných za MŠMT.

Členem Výboru Fondu rozvoje VŠ byl jmenován Ing. Adam Krčál, Ing. Lenka Obrtlíková (Pospíšilová) rezignovala na členství z osobních důvodů, ve Výboru Fondu rozvoje VŠ ji nahradil Mgr. Jakub Engelmajer, který posléze také rezignoval a jeho místo již nebylo ze strany MŠMT obsazeno.

Členkou Dozorčí rady Fondu rozvoje VŠ byla jmenována Mgr. Karolína Gondková.

Aktuální složení Výboru Fondu rozvoje VŠ a Dozorčí rady Fondu rozvoje VŠ je tedy k 1. 10. 2014 následující:

Výbor FRVŠ:

<i>Předseda:</i>	doc. PhDr. Petr Zemánek, CSc., FF UK v Praze
<i>Mistopředsedové:</i>	doc. Ing. Zdeněk Antoš, CSc., MŠMT doc. RNDr. Roman Kubínek, CSc., PřF UP v Olomouci
<i>Členové:</i>	Ing. Adam Krčál, MŠMT Ing. Jan Krejčí, CSc., MŠMT prof. MUDr. Miloš Langmeier, DrSc., 1. LF UK v Praze Ing. Zdeněk Macháček, Ph.D., VŠB-TUO Ing. arch. Dana Matějovská, FA ČVUT v Praze Ing. Světlana Trojanová, MŠMT prof. Ing. Karel Voříšek, CSc., AF ČZU v Praze neobsazeno

Dozorčí rada FRVŠ:

<i>Předsedkyně:</i>	JUDr. Lenka Valová, JAMU v Brně
<i>Členové:</i>	doc. Ing. Eva Münsterová, CSc., FSI VUT v Brně Mgr. Karolína Gondková, MŠMT

12.2 Činnost Fondu rozvoje vysokých škol

Činnost Fondu rozvoje VŠ a jeho orgánů se řídila Statutem Fondu rozvoje VŠ. Výbor Fondu rozvoje VŠ připravil Vyhlášení výběrového řízení na podporu vzdělávacích projektů pro rok 2013. Tento návrh reagoval na požadavky ministerstva především v tom, že dále omezil počet podávaných přihlášek do okruhu A (investiční projekty) a nově se zaměřil na podporu mladých pedagogů (tematický okruh B, podpora pedagogické práce akademických pracovníků do 35 let). Posledním okruhem byl okruh G (tvůrčí práce studentů směřující k inovaci vzdělávací činnosti).

Návrh Vyhlášení výběrového řízení byl projednán s poskytovatelem dotace a provázelo jej schválení složení hodnotitelských sborů (oborové komise) pro jednotlivé tematické okruhy. Výbor Fondu rozvoje vysokých škol metodicky řídil jejich práci, projednával hodnocení každého z předložených projektů a navrhoval projekty, na jejichž řešení vysoké školy obdržely dotaci. V průběhu let 2012 a 2013 schvaloval změny řešitelů a spoluřešitelů i závažné změny v projektech, jejichž nezbytnost se prokázala v průběhu řešení.

Standardním způsobem proběhla na vysokých školách závěrečná oponentní řízení projektů řešených v letech 2012 a 2013 s finanční podporou Fondu rozvoje vysokých škol, při nichž se hodnotilo především to, zda řešitel projekt splnil, popřípadě s jakými výhradami k výsledku řešení, a zda tyto výsledky uplatnila vysoká škola ve výuce. Poznatky ze zpráv delegátů vyslaných Výborem Fondu rozvoje VŠ na závěrečná oponentní řízení byly součástí závěrečné zprávy o těchto řízeních. Závěrečná oponentní řízení proběhla v letech 2012, 2013 a 2014 pro projekty řešené vždy v předchozích letech. Za rok 2011 (hodnoceno na počátku r. 2012) bylo z 1027 projektů splněno 1005 projektů, splněno s věcnou výhradou 9 projektů a splněno s výhradou k hospodaření s dotací 13 projektů; za rok 2012 bylo ze 773 projektů splněno 764 projektů, 5 projektů bylo splněno s věcnou výhradou a 4 projekty s výhradou k hospodaření; za rok 2013 ze 423 projektů bylo splněno 419 projektů, 3 s věcnou výhradou a 1 s výhradou k hospodaření. Výsledky všech projektů byly tedy přijaty příslušnými vysokými školami, výhrady k hospodaření s dotací se týkaly porušení pravidel FRVŠ, nikoli závazných předpisů pro nakládání s dotací.

2011			2012			2013		
TO	počet přijatých projektů	dotace v tis. Kč	TO	počet přijatých projektů	dotace v tis. Kč	TO	počet přijatých projektů	dotace v tis. Kč
A	128	187,775	A	111	161,827	A	101	154,577
C	3	623	B					
E	4	874	E	4	1,248			
F1	232	45,156	F1	174	33,767	B1	66	13,317
F2	41	7,511	F2	28	4,429	B2	13	1,599
F3	42	5,660	F3	29	4,162	B3	18	2,649
F4	56	6,415	F4	37	4,978	B4	18	2,089
F5	217	18,397	F5	134	11,313	B5	72	5,397
F6	49	4,729	F6	31	3,411	B6	12	1,612
G1	142	20,902	G1	104	15,063	G1	48	6,852
G2	10	1,079	G2	8	869	G2	9	1,029
G3	15	1,695	G3	20	2,542	G3	10	1,567
G4	38	5,168	G4	29	3,955	G4	16	1,973
G5	31	2,538	G5	20	1,644	G5	25	2,044
G6	23	2,576	G6	16	2,034	G6	20	2,153
Celkem	1,031	311,098	Celkem	745	251,242	Celkem	428	196,858

Údaje v tabulkách ukazují klesající výši dotace, vyčleněné ministerstvem na podporu projektů FRVŠ. V roce 2014 již ministerstvo žádnou dotaci na projekty FRVŠ neposkytlo.

Výbor FRVŠ připravil též vyhlášení výběrového řízení pro rok 2014, ovšem tento návrh nakonec vzhledem k dalším okolnostem nebyl projednán a ani dále předložen nadřazeným grémiím.

12.3 Ukončení podpory činnosti Fondu rozvoje VŠ ze strany MŠMT

Prakticky od počátku roku 2012 se objevovaly snahy ministerstva o změnu formy poskytování dotace na podporu pedagogické činnosti. Objevilo se několik návrhů na změny v tematických okruzích, na vyčlenění dotace pouze pro Prahu (mělo jít o kompenzaci za to, že pražské veřejné vysoké školy nemohly žádat o dotace v evropských vzdělávacích programech) apod. Po celý rok 2012 probíhaly diskuse na různých úrovních o tom, zda či jakou formou podporovat vzdělávací aktivity na veřejných vysokých školách. Jako jedno z posledních proběhlo dne 31. 10. 2012 jednání mezi zástupci ministerstva, České konference rektorů a Rady vysokých škol.

Následně se ministerstvo v roce 2013 rozhodlo nepokračovat ve financování Fondu rozvoje VŠ a jako určitou náhradu jeho činnosti uložilo každé veřejné vysoké škole, aby od roku 2014 v rámci finančních prostředků určených na svůj institucionální plán, jímž provádí dlouhodobý záměr rozvoje, minimálně 10 % rozdělila formou vnitřní soutěže na podporu pedagogické práce akademických pracovníků do 35 let, profilaci a inovaci studijních programů na úrovni předmětů/kurzů a na tvůrčí práci studentů směřující k inovaci vzdělávací činnosti.

Po 23 let své existence byl Fond rozvoje VŠ důležitým nástrojem podpory pedagogické práce na veřejných vysokých školách. Představoval zavedenou agenturu, která měla v akademických obcích veřejných vysokých škol dobrou pověst a byl považován za vhodný a vyhovující nástroj, který výrazným způsobem pomáhal v rozvoji vzdělávací činnosti na veřejných vysokých školách. Rada vysokých škol proto považuje za účelné, aby se v budoucnosti provedlo srovnání obou modelů a vyhodnotil se jejich přínos tak, aby finanční prostředky určené pro vysoké školství byly využity tím nejlepším možným způsobem.

Do doby podání této zprávy ani jedna ze stran, spolupracujících na projektu Fondu rozvoje VŠ, tedy Rada vysokých škol ani ministerstvo, nepodnikly formální kroky ke zrušení Výboru FRVŠ ani samotného FRVŠ.

12.4 Informační systém agentury Agentury Rady VŠ pro Fond rozvoje VŠ

V činnosti Fondu rozvoje VŠ měl nezastupitelnou roli Informační systém agentury Agentury Rady VŠ pro Fond rozvoje VŠ (ISAAR-F), ve kterém jsou uloženy všechny údaje potřebné pro podávání projektů, jejich hodnocení oborovými komisemi i externími oponenty, předkládání žádostí o změny, organizaci závěrečných oponentních řízení a řada dalších doplňkových aktivit spojených s administrací výběrového řízení.

Informační systém agentury Agentury Rady VŠ pro Fond rozvoje VŠ ISAAR-F vytvořený v letech 2002 – 2003 stále dobře plní svoji funkci a jeho podpora práce na Fondu rozvoje VŠ je uživateli trvale vysoce ceněna a kladně hodnocena.

Také z tohoto důvodu připravila Agentura Rady vysokých škol ve spolupráci s Vysokou školou báňskou -Technickou univerzitou Ostrava novou verzi informačního systému ISAAR-N (Informační systém agentury Agentury Rady VŠ – nový), který by dovolil zachovat tento vysoce ceněný systém ve službách vysokých škol. V nové verzi je systém připraven sloužit jednotlivým vysokým školám ke komplexní správě projektů, na jejichž zpracování a realizaci vysoká škola (či jiný subjekt) vypíše výběrové řízení.

Systém je dostupný na adrese <https://isaarn.vsb.cz>.

13. STUDENTSKÁ KOMORA RADY VYSOKÝCH ŠKOL (D. THIBAUD, Š. ESTERLE)

13.1 Úvod

Studentská komora Rady vysokých škol (SK RVŠ) jako samostatně fungující orgán Rady VŠ zastupovala ve stálém zasedání 2012 - 2014 studující vysokých škol v České republice na národní a mezinárodní úrovni. Ve své činnosti vycházela z dlouhodobého záměru, programového prohlášení a pozičních dokumentů. V závěru stálého zasedání schválila také zahraniční strategii, která byla posledním chybějícím programovým dokumentem.

V letech 2012 - 2014 se SK RVŠ potýkala s problémem vysoké fluktuace členů komory a jejich relativně nízké procentuální účasti na schůzích komory. Tento fenomén výrazně oslaboval akceschopnost komory a v budoucích letech je potřeba přijmout opatření k jeho prevenci. Z hlediska personálního zabezpečení vedení se SK RVŠ v minulých třech letech nepotýkala s většími problémy a období tohoto stálého zasedání lze hodnotit jako personálně stabilní. Předsedou SK RVŠ byl od začátku stálého zasedání Miroslav Jašurek, který ze své funkce odstoupil v únoru 2014. Na jeho pozici jej od července 2014 nahradil Daniel Thibaud.

Jedním z hlavních identifikovaných rizik z uplynulého stálého zasedání je velmi nízké všeobecné povědomí o SK RVŠ mezi studujícími i širokou veřejností, což významným způsobem snižuje vliv komory na dění v českém vysokém školství a dává prostor jiným subjektům k ovlivňování tohoto dění. Takto pojmenované riziko je v dalších letech možné snížit důrazem na prezentaci vykonané práce, lepším cílením a zvětšením pořádaných konferencí a workshopů a především komplexní PR strategií, která se pro úspěšnou činnost komory nyní jeví jako klíčová.

Konkrétní činnosti, kterými se SK RVŠ zabývala, shrnutí vývoje v oblasti zahraniční spolupráce a vzhled do hospodaření shrnují následující podkapitoly.

13.2 Hlavní oblasti činnosti SK RVŠ

Studentská komora Rady vysokých škol se jako reprezentativní orgán studentek a studentů českých vysokých škol na národní úrovni aktivně a dlouhodobě zapojovala do úsilí o zkvalitnění českého vysokého školství. Důrazně bránila těm změnám, které mohly české vysoké školství poškodit, omezit autonomii institucí, demokratický charakter akademické samosprávy i akademické svobody. Nadále prosazovala zájmy studentek a studentů a trvala na otevřeném, širokém a nediskriminačním přístupu ke kvalitnímu vysokoškolskému vzdělání.

13.2.1 Přehled hlavních činností

Hlavní náplní práce SK RVŠ bylo hájení zájmů studujících českých vysokých škol, ochrana jejich práv a rozvoj akademické samosprávy. SK RVŠ tak činila tradičně cestou svých komisí, sekce a pracovních skupin.

V průběhu stálého zasedání 2012 - 2014 se tedy SK RVŠ pokoušela rozvíjet spolupráci s akademickými orgány vysokých škol. Největší legislativní výzvou byla novelizace zákona o vysokých školách, kterou se SK RVŠ zabývala nepřetržitě prakticky celé uplynulé období.

Z dalších stojí za zmínění např. návrh zákona o univerzitních nemocnicích, mezinárodní smlouva se Slovenskou republikou o vzájemném uznávání vzdělávání a další strategicko-legislativní dokumenty dotýkající se studentů a chodu vysokých škol. Velkým tématem byl také boj proti nelegálně vybíraným poplatkům za studium ze

strany vysokých škol. Velké úsilí bylo věnováno špatné finanční podpoře studentů doktorských studijních programů.

Komora se snažila podnikat kroky k lepší adaptaci nových členů a vytvořila pro ně příručku se základními informacemi. Směrem k neaktivní části členské základny bylo nezbytné několikrát zasáhnout, protože docházelo k výraznému snížení akceschopnosti komory. Ke zvládnutí této problematiky je vhodné v budoucnu přijmout organizační změny.

13.2.2 Oslavy Mezinárodního dne studentstva

Studentská komora Rady vysokých škol se každoročně podílí na oslavách Mezinárodního dne studentstva. Pravidelně je připravován pochod vycházející od Hlávkovy koleje a následný pietní akt u pamětní desky Jana Opletala v Žitné ulici, který je zaštiťují rektori tří univerzit.

13.2.3 Cena Jana Opletala

SK RVŠ uděluje vždy v prvním roce tříletého stálého zasedání Rady vysokých škol u příležitosti Mezinárodního dne studentstva 17. listopadu Cenu Jana Opletala. Tato cena se uděluje osobnosti, která se zasloužila o rozvoj akademické samosprávy a studentského hnutí, účast studentů v akademické samosprávě, obhajobu práv studentů vysokých škol nebo o zapojení studentů do veřejného dění.

Pro výběr laureáta ceny je ustanoven Výbor Ceny Jana Opletala složený z osobností působících v oblasti vysokého školství. Ten následně vybere laureáta ceny z řad nominovaných. Nominace na cenu podávají spolky aktivních studentů (studentské komory akademických senátů, studentské unie).

V letech 2013 - 2014 se Komise pro vysokoškolskou samosprávu zabývala novelizací statutu CJO a také připravila postup, jak by tato cena měla být propagovaná. Od roku 2015 by mělo udílení této ceny probíhat v mírně pozměněném konceptu.

Cena Jana Opletala za stálé zasedání 2012-2014 byla udělena na koncertě Hlávkovy nadace v Betlémské kapli, 17. listopadu 2012. Jejím laureátem se stal Zdeněk Ručka, doktorand Masarykovy univerzity. Cenu obdržel za dlouhodobý studentský aktivismus a skvěle zvládnutou roli koordinátora týdne neklidu v Brně.

13.2.4 Konference a workshopy pořádané SK RVŠ

SK RVŠ připravila a realizovala tři ročníky podzimních konferencí určených pro členy studentských částí akademických senátů a akademických rad vysokých škol. Na těchto několikadenních akcích SK RVŠ aktivně navazovala spolupráci se zástupci studentů z jednotlivých vysokých škol a předávala jim informace. Zároveň konference poskytly prostor pro vznik spolupráce a pro výměnu zkušeností mezi jednotlivými studentskými zástupci. Výstupem z každé konference byl sborník složený z jednotlivých příspěvků.

Komora dále uspořádala dva jednodenní workshopy pro studující členy akademických senátů a rad. Těmito workshopy komora navazovala spolupráci se zástupci studentů z jednotlivých vysokých škol a poskytovala jim prostor pro řešení aktuálních problematických situací, se kterými se potýkají na svých vysokých školách. Zároveň byla také prostřednictvím workshopů, které se konaly v jarních měsících, zachována půlroční periodicitu setkávání členů SK RVŠ a studentských akademických senátorů.

Všechny konference a workshopy proběhly za výrazné podpory hostitelských univerzit. Tento koncept se velmi osvědčil a může být považován za jeden z největších úspěchů celého stálého zasedání 2012 - 2014.

13.2.5 Spolupráce s Akreditační komisí

Spolupráce SK RVŠ s Akreditační komisí České republiky byla vedením komory v minulém stálém zasedání vnímána jako velmi důležitá a potřebná, protože zajišťovala přímý přístup studentů ke kontrole kvality vysokoškolské výuky. Komoře se podařilo spolupráci výrazným způsobem prohloubit, což se projevilo mimo jiné ve skutečnosti, že student nominovaný za SK RVŠ se pravidelně účastnil kontrol účelových hodnotících skupin komise jako její člen a mohl se tak přímo podílet na hodnocení výuky. Spolupráce ze strany komise byla rovněž hodnocena pozitivně a z hlediska dalšího vývoje lze předpokládat, že bude pokračovat a rozvíjet se.

13.3 Reforma vysokého školství

V končícím stálém zasedání byla novelizace vysokoškolské legislativy z dílny ministrů Dobeše, Fialy, Štyse a Chládky jedním z hlavních témat, kterými se SK RVŠ zabývala. V roce 2012 koordinovala spolu se studenty z akademických senátů a studentských iniciativ protestní akce „týden neklidu“ proti věcnému záměru zákona o vysokých školách, které vyvrcholily největší studentskou demonstrací od roku 1989, které se na Palachově náměstí zúčastnilo na 10 tisíc lidí. Věcný záměr byl v následném období odložen – nepřečkal odstoupivšího ministra školství.

Od konce roku 2012 až do současnosti se SK RVŠ prostřednictvím svých zástupců aktivně účastnila připomínkování návrhů novely zákona o vysokých školách. Ve všech fázích jednání kladla SK RVŠ vždy důraz na zachování akademické samosprávy, autonomie fakult, postavení studentů a transparentnost akreditačního procesu.

13.4 Zahraniční spolupráce

Studentská komora Rady vysokých škol úspěšně navázala v oblasti zahraniční spolupráce na velmi plodné období z let předešlých a zúčastnila se celé řady úspěšných projektů a mezinárodních akcí, které posunuly sféru zahraničních aktivit komory vpřed. Zástupci SK RVŠ byli přítomni na všech velkých akcích pořádaných Evropskou studentskou unií (ESU) - jednalo se především o evropské studentské konvence a plenární zasedání, na nichž se řešily palčivé problémy z oblasti vysokého školství napříč celou Evropou.

SK RVŠ se prostřednictvím svých zástupců snažila ovlivňovat na evropském poli nejen procesy směřující k prosazování a hájení práv studujících v naší zemi, ale rovněž rozvíjela velmi významnou spolupráci i na úrovni tzv. stakeholderů, a to v nejrůznějších možných sférách. Jednou z těchto sfér, které se komora stále věnuje, byla i otázka uplatnitelnosti vysokoškolských absolventů. V kontextu hospodářské krize byla pro SK RVŠ velmi důležitá Evropská studentská konvence konaná mezi 17. - 20. březnem v Kodani (Dánsko), kde se řešila především otázka nezaměstnanosti absolventů, a na které komora aktivně participovala. SK RVŠ se rovněž aktivně zapojila na dalším Evropském studentském konventu, který se konal v Bruselu (Belgie), 18. - 21. března 2014, a který rovněž směřoval k řešení situace v oblasti nezaměstnanosti absolventů vysokých škol.

Další významnou oblastí sféry vlivu SK RVŠ se stala otázka internacionalizace vysokého školství v Evropské unii a celkově problematika evropského vysokoškolského vzdělání ve světě. Kromě aktivní práce v Pracovní skupině pro zahraniční záležitosti se zástupcům SK RVŠ podařilo taktéž spoluvytvářet konkrétní postoje a názory na zasedání Evropského studentského konventu v Kaunasu (Litva) v termínu 20. - 22. září 2013.

Po období let 2010 a 2011, kdy SK RVŠ nebyla příliš aktivní na poli evropské federace doktorských kandidátů a kandidátek Eurodoc, došlo s novým funkčním obdobím komory k masivnímu nárůstu činnosti v rámci této organizace. Delegáti SK RVŠ se velmi aktivním

způsobem podílí na tvorbě agendy a hodnot této doktorandské organizace a podařilo se vybudovat velmi dobré vztahy především se slovenskou partnerskou organizací. Asi nejvýznamnější akcí v rámci zapojení se do této organizace byla konference, která se uskutečnila v Budapešti (Maďarsko) v termínu 25. – 30. března 2014.

Zástupci SK RVŠ se účastnili většiny významných akcí týkajících se vysokoškolského života. Jednou z takových akcí byla i konference ministrů školství ze 47 zemí Evropy v Bukurešti (Rumunsko), konaná v termínu 26. – 27. dubna 2012. Především následující rok 2013 byl velmi plodný na nejrůznější plenární schůze ESU a podobně významné meetingy.

Během celého funkčního období se SK RVŠ snažila o udržování výborných vztahů s partnerskými studentskými organizacemi, především se Študentskou radou Vysokých škol na Slovensku (SŘVŠ), se kterou rozvíjela spolupráci nejintenzivněji. Kromě již zažitých formálních mechanismů byly vybudovány nové komunikační kanály, díky kterým jsou dnes všechny tyto partnerské organizace se SK RVŠ efektivněji propojeny a reakce na konkrétní problémy je prakticky okamžitá. Byla vytvořena dohoda o solidární výpomoci spočívající v podpoře nejrůznějších návrhů či změn vytvořených na půdě jednotlivých národních reprezentací (legislativní návrhy, studentské projekty, mobility atd.). V tomto kontextu se SK RVŠ tedy zapojovala rovněž do struktury zemí tzv. Visegrádské skupiny, která byla doplněna ještě o několik participujících zemí (Ázerbájdžán, Arménie, Rumunsko aj.), čímž vznikla tzv. skupina V4+. V rámci těchto struktur se SK RVŠ velmi aktivním způsobem zúčastnila setkání těchto zemí v Miskolci (Maďarsko: 28. 3. – 1. 4. 2012), Kościelisku (Polsko: 27. – 29. 3. 2014), Baku (Ázerbájdžán: 10. – 15. 7. 2014) a ve Florencii (Itálie: 27. 9. – 1. 10. 2014). Díky spolupráci na této bázi se SK RVŠ zapojila do celé řady projektů a iniciativ, které úzce souvisí s národními zájmy naší studentské reprezentace, a které poté hojně využila při jejich implementaci do našeho vysokoškolského prostředí.

13.5 Hospodaření

Studentská komora Rady vysokých škol pravidelně disponuje finančními prostředky ve výši členských příspěvků, které školy odvádějí za studenty působící v SK RVŠ. Z této částky, která se ve stálém zasedání 2012-2014 pohybovala okolo 400 000,- Kč ročně SK RVŠ odvádí 5 % na činnost Agentury Rady vysokých škol. Ve stálém zasedání také bylo obvyklé šetřit finanční prostředky na případné mimořádnosti ve výdajích, proto se k částce, která byla ročně SK RVŠ k dispozici pravidelně připočítávaly také finanční prostředky ušetřené v předchozím roce. V souladu se zásadami hospodaření Studentské komory Rady vysokých škol ve vztahu k Agentuře Rady vysokých škol je maximální částka převoditelná do dalšího období 60 000,- Kč. Vlivem zpětného nevyúčtování zahraničních cest SK RVŠ některými členskými subjekty pak rozpočtový přebytek v některých letech převyšoval maximální převoditelnou částku a SK RVŠ tak vracela nadbytečnou část financí zpět ARVŠ.

Mezi každoročně nejvýznamnější výdaje peněžních prostředků SK RVŠ patřila organizace konferencí a výjezdních zasedání, dále pak financování zahraničních cest a mzdy. Ostatní výdaje měly spíše nepravidelný a drobný charakter.

13.6 Zázemí a zaměstnanci

Studentská komora ve stálém zasedání 2012-2014 nedisponovala žádnými kancelářskými prostory. Většina zasedání pléna se konala na půdě Univerzity Karlovy v historické budově Karolina. V každém roce stálého zasedání byly dvě schůze pojaty jako výjezdní. V létě roku 2012 bylo také realizováno výjezdní zasedání předsednictva.

Jediným zaměstnancem komory je tajemník a tiskový mluvčí. Jeho práci do konce února 2014 zastávala Heda Čepelová, od března 2014 ji vystřídal Štěpán Esterle. Tajemník a tiskový mluvčí má úvazek 70 hodin za měsíc. Zajišťuje mimo jiné veškerý servis v rámci organizace

zasedání studentské komory, pořizuje zápisy ze schůzí, stará se o aktualizaci webových stránek, prezentaci komory na sociálních sítích a vydává tiskové zprávy jménem komory.

Tajemník a tiskový mluvčí také administruje intranet SK RVŠ umístěný na datovém úložišti poskytnutém partnerskou sítí Capsa.cz. Tento interní portál shromažďuje veškeré důležité dokumenty studentské komory s přesahem několika stálých zasedání. Delegátům tak dodává možnost navzájem se kontaktovat, sdílet a připomínkovat dokumenty v uzavřeném okruhu a dohledávat podklady pro činnost.

13.7 PR, vnější vztahy a komunikace s médii

SK RVŠ se v minulém období potýkala s problémem malého povědomí o organizaci mezi studujícími i širokou veřejností. Tento fenomén se negativně odrážel zejména v nízkém zájmu o dění v komoře a tím i malé akceschopnosti, nízké úrovni komunikace s akademickými senáty i malým zájmem o práci v komoře ze strany studujících. SK RVŠ proto vytvořila pro svou propagaci novou podobu webových stránek. Rovněž byla pro posílení prezentace komory zřízena Pracovní skupina pro PR.

S problematikou webu je spojená aktivita na sociálních sítích, hlavně Facebooku, kde SK RVŠ začala vyvíjet aktivitu. Propagace komory na sociálních sítích je stále nedostatečná, chybí jí koncepce a jednotné vedení. Do dalšího období je vhodné propracovat koncepci prací se sociálními sítěmi a zvážit placenou propagaci.

Přímou cestou k oslovení akademických senátorů je Konference akademických senátorů, kterou SK RVŠ pořádala v uplynulém období třikrát. I pro tuto příležitost byly objednány nové propagační materiály, které by měly povědomí o komoře upevnit.

V oblasti komunikace s médii nebylo učiněno výraznějších pokroků. Primární problém prezentace témat komory v médiích je v obsahové složce sdělení. Média s dosahem na republikové úrovni nejeví o problematiku studentů větší zájem. Prostor k růstu tedy lze spatřovat v zacílení na lokální, či studentská média, případně na přímou komunikaci se studentskými organizacemi na jednotlivých univerzitách.

14. SPLNĚNÍ PROGRAMOVÉHO PROHLÁŠENÍ RADY VYSOKÝCH ŠKOL (J. FISCHER)

Programové prohlášení Rady vysokých škol, připravené před více než dvěma lety, představovalo „agendu“ jednotlivých pracovních komisí pro funkční období 2012 – 2014. Na sklonku tohoto funkčního období můžeme na základě textů jednotlivých kapitol říci, že Rada vysokých škol coby jedna z vysokoškolských reprezentací obstála. Díky obětavému zapojení členů Rady se pak podařilo nejen naplnit většinu bodů programového prohlášení, ale i čelit řadě problémů a výzev, které přicházely z vnějšího prostředí – a to v situaci, kdy toto vnější prostředí nevykazovalo přílišnou stabilitu (ke dni vydání této zprávy se za necelé tři roky funkčního období RVŠ vystřídali čtyři ministři školství).

15. NÁMĚTY PRO ČINNOST RADY V DALŠÍM FUNKČNÍM OBDOBÍ (J. FISCHER)

Náměty pro činnost Rady vysokých škol pro období 2015 – 2017 jsou obsaženy v kapitolách věnovaných jednotlivým problémovým oblastem. Z nejdůležitějších jmenujme:

- zapojit se do závěrečné fáze legislativního procesu novelizace vysokoškolského zákona a následně do přípravy podzákoných norem a standardů,
- nadále se zapojovat do procesu přípravy a novelizace dalších zákonů ovlivňujících vysokoškolské prostředí (např. zákona č. 130/2002 Sb.),
- zvýšit tlak na přijetí koncepčních a dlouhodoběji respektovaných principů zajišťujících finanční stabilitu vysokých škol, včetně systému financování výzkumných organizací,
- podílet se na tvorbě očekávaného nového systému financování veřejných vysokých škol, zohledňujícího připravovanou profilaci na úrovni studijních programů,
- nadále sledovat proces přípravy nového systému hodnocení výzkumných organizací a připomínkovat jej,
- přispívat k prohlubování etického cítění ve vysokoškolském prostředí,
- věnovat trvalou pozornost otázkám kvality ve vysokém školství, včetně kvality vzdělávací činnosti,
- podílet se na řešení problematiky zajištění a financování elektronických informačních zdrojů.